

**Звіт про результати аудиту ефективності
використання коштів державного
бюджету, виділених Національному
заповіднику «Києво-Печерська лавра»
(Національному Києво-Печерському
історико-культурному заповіднику)
18 грудня 2024 року**

Відповідальна:

член Рахункової палати
Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

м. Київ
www.rp.gov.ua

Вступне слово

Збереження національної ідентичності, історичної пам'яті та культурних цінностей — основа процесу єднання українського суспільства та формування спільної національної історичної пам'яті.

Важливу роль у розбудові незалежної Української держави, відродженні духовності, історичної пам'яті відіграє національна культурна спадщина та її складова – пам'ятки історії та культури.

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» входить до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та створений з метою збереження, розвитку, популяризації пам'яток, має потенціал об'єднати всіх навколо спільної історії.

Під час проведення аудиту, крім оцінки ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення діяльності Заповідника, також надано оцінку запровадженої системи організації управління Заповідником та стану збереження закріпленого за ним державного майна, зокрема пам'яток архітектури національного значення.

За результатами аудиту надано низку рекомендацій, які, на нашу думку, сприятимуть ефективній реалізації державної політики у сфері збереження охорони культурної спадщини.

Член Рахункової палати

Елизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

Зміст

ВСТУП	10
1. ЧИ СТВОРЕНО ЕФЕКТИВНУ СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	11
2. ЧИ НАЛЕЖНИМ ЧИНОМ ЗДІЙСНЮВАЛОСЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОВІДНИКА	18
2.1. Оцінка стану планування, спрямування і розподілу Міністерством видатків державного бюджету для забезпечення діяльності Заповідника.....	18
2.2. Оцінка стану використання коштів державного бюджету.....	23
та виконання заходів (робіт) Заповідником.....	23
2.3. Оцінка стану дотримання результативних показників бюджетних програм.....	31
3. ЧИ Є ДІЄВОЮ СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ МІНІСТЕРСТВА ТА ЗАПОВІДНИКА	35
3.1. Оцінка стану внутрішнього контролю Міністерства та Заповідника.....	35
3.2. Оцінка стану виконання рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати, наданих за результатами проведених попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).....	37
ВИСНОВКИ	38
Рекомендації	40
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АУДИТ	42
ДОДАТКИ	44

РЕЗЮМЕ ДЛЯ КЕРІВНИЦТВА

Аудит проведено з метою встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання Заповідником видатків державного бюджету на забезпечення його діяльності; законності, своєчасності та повноти прийняття Заповідником управлінських рішень; стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів за забезпеченням дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до визначеної мети, завдань, планів і вимог щодо їх діяльності.

Для висвітлення мети застосовано підхід, що орієнтується на оцінку запровадженої системи організації управління Заповідником та стану забезпечення формування та реалізації державної політики у сферах культури, охорони культурної спадщини, музейної справи, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей.

Ключові питання, на які отримано відповіді під час аудиту

Чи створено ефективну систему управління охороною культурної спадщини

Чи належним чином здійснювалося планування та використання коштів державного бюджету на забезпечення функціонування Заповідника

Чи є дієвою система внутрішнього контролю Міністерства та Заповідника

Критерії аудиту:

Питання 1: Чи створено ефективну систему управління охороною культурної спадщини

Критерії аудиту	Фактичний стан
Мінкультури утворено або визначено орган управління Об'єктом всесвітньої спадщини	Мінкультури не забезпечило утворення або визначення органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини. До визначення або утворення у встановленому порядку органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини КМУ поклав на Мінкультури завдання з забезпечення управління об'єктами всесвітньої спадщини
Управління Об'єктом всесвітньої спадщини здійснюється на основі плану управління	Міністерство не затвердило план управління Об'єктом всесвітньої спадщини
Забезпечено виконання повноважень органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини	За відсутності визначеного органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини, Мінкультури не забезпечило виконання всіх повноважень з управління Об'єктом всесвітньої спадщини
Наглядова рада Об'єкта всесвітньої спадщини забезпечує виконання покладених на неї завдань	Наглядової ради Об'єкта всесвітньої спадщини не створено

Наглядова рада Заповідника забезпечує контроль за функціонуванням Заповідника	Складу Наглядової ради Заповідника КМУ не затверджено
Загальний коментар: не створено жодного елемента системи організації управління Об'єктом всесвітньої спадщини	

Питання 2: Чи належним чином здійснювалося планування та використання коштів державного бюджету на забезпечення функціонування Заповідника

Критерії аудиту	Фактичний стан
Чи належним чином Міністерство здійснювало планування, спрямування і розподіл видатків державного бюджету для забезпечення діяльності Заповідника	
Міністерством забезпечено виконання повноважень головного розпорядника бюджетних коштів: забезпечено розроблення проєкту порядку використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801490	Міністерством не забезпечено розроблення проєкту порядку використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801490
Дані, що включені до бюджетних запитів за бюджетними програмами, що досліджуються, є достовірними, базуються на обґрунтованих розрахунках та підтверджуються документально	При плануванні видатків Заповідником визначено, а Міністерством затверджено недостовірний обсяг бюджетних коштів на суму 1,9 млн гривень
Потреба Заповідника задоволена на 100 відсотків	Загальна потреба Заповідника у видатках загального фонду державного бюджету на 2020–2023 роки забезпечена на 52,2 відс., у т.ч. потреба в капітальних видатках на 11,4 відсотка
Міністерством затверджено кошториси Заповідника за бюджетними програмами, що досліджуються	Кошториси Заповідника на 2020–2023 роки Міністерством затверджено
Міністерством забезпечено відбір проєктів робіт з реставрації, консервації, ремонту на пам'ятках культурної спадщини за бюджетними програмами: КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280	Переліки проєктів робіт з реставрації, консервації, ремонту на пам'ятках культурної спадщини за бюджетними програмами за КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 затверджені
Загальний коментар: потреба Заповідника в капітальних видатках загального фонду державного бюджету на 2020–2023 роки забезпечена на 11,4 відс., що створює ризики невиконання запланованих Заповідником ремонтно-реставраційних робіт і, як наслідок, подальшої руйнації об'єктів культурної спадщини	
Чи було фінансове забезпечення достатнім для здійснення Заповідником діяльності	
Заповідником забезпечено виконання запланованих заходів за рахунок наявних ресурсів	Внаслідок незадоволення потреби Заповідника у капітальних видатках не забезпечено повного виконання робіт та заходів зі збереження історико-культурної та архітектурної спадщини й ефективного використання бюджетних коштів

Використання коштів державного бюджету здійснюється Заповідником правомірною та у повному обсязі	Через неефективні управлінські рішення у 2020–2023 роках Заповідником не використано затверджених бюджетних призначень за загальним фондом державного бюджету у сумі 25,2 млн гривень
Визначені у планах робіт Заповідника заходи виконано	Виконання планів робіт Заповідника за 2020–2023 роки становило від 85,4 до 93,2 відсотка
Оклади, стимулюючі надбавки, виплати, пов'язані із соціальною допомогою, інші надбавки, доплати та премії працівникам Заповідника встановлено правомірно, законно та обґрунтовано	Заповідником у 2020–2023 роках за КПКВК 3801490 в порушення норм Наказу 385 застосовано додатковий коефіцієнт підвищення посадового окладу
Переліки робіт з реставрації, консервації, ремонту на пам'ятках культурної спадщини затверджені. Заповідником на визначених Переліками об'єктах роботи виконано	Заповідником на визначених Переліками проєктів робіт з реставрації, консервації, ремонту на пам'ятках культурної спадщини за бюджетними програмами: КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 об'єктах роботи здійснювалися
Загальний коментар: нестабільне та невчасне фінансування Заповідника призвело до перегляду і, як наслідок, зменшення, обсягів запланованих на відповідний рік ремонтно-реставраційних робіт	
Чи дотримано вимог бюджетного законодавства при формуванні бюджетних програм	
Завдання бюджетних програм та напрями використання бюджетних коштів спрямовані на досягнення мети та цілей бюджетних програм	Завдання бюджетних програм не спрямовані на досягнення цілей бюджетних програм
Результативні показники бюджетних програм визначають результат виконання бюджетних програм, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, досягнення мети бюджетних програм, виконання завдань бюджетних програм, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг	Визначені Міністерством у паспортах бюджетних програм результативні показники не характеризують ступеня досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, досягнення мети та виконання завдань, не висвітлюють обсягу й якості надання публічних послуг, чим не дотримано пункту 3 Загальних вимог 1536
Загальний коментар: має місце формальний підхід Міністерства до формування паспортів бюджетних програм за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280. Показники бюджетних програм не дають можливості надати оцінку ступеню досягнення цілей та стану виконання завдань бюджетних програм, а також оцінити ефективність бюджетних програм	

Питання 3: Чи є дієвою система внутрішнього контролю Міністерства та Заповідника

Критерії аудиту	Фактичний стан
Чи відповідає вимогам чинних нормативно-правових актів система внутрішнього контролю Міністерства та Заповідника	
Внутрішніми документами Міністерства	Міністерством не забезпечено дієвого

та/або Заповідника врегульовано питання внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, комунікаційного та інформаційного обміну та моніторингу	внутрішнього контролю як у апараті, так і в Заповіднику Заповідником протягом 2020–2023 років система внутрішнього контролю не приведена у відповідність із вимогами Основних засад 1062
Загальний коментар: система внутрішнього контролю, впроваджена Міністерством, не забезпечує ефективної діяльності Заповідника	
Чи забезпечено Міністерством та Заповідником вжиття заходів щодо реагування на виявлені під час попередніх перевірок (аудитів) порушення	
Міністерством та Заповідником своєчасно розроблено й реалізовано заходи щодо усунення порушень і недоліків, виявлених Рахунковою палатою під час попередніх перевірок	Міністерством та Заповідником не вжито дієвих заходів щодо врахування рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів. Із 37 наданих Міністерству рекомендацій Рахункової палати виконано лише дев'ять Із 9 наданих Заповіднику рекомендацій Рахункової палати виконано дві
Загальний коментар: Міністерство та Заповідник не забезпечили реалізацію рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати, наданих за результатами проведених контрольних заходів	

Узагальнений висновок

Мінкультури не забезпечило виконання завдання бюджетної програми за КПКВК 3801490 щодо організації ефективної системи управління охороною об'єктів культурної спадщини Заповідника. Як наслідок, Заповідник протягом 6 років здійснює свою діяльність без визначеного органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини та органів суспільного нагляду за його діяльністю.

Мінкультури не затвердило плану управління Об'єктом всесвітньої спадщини, який мав визначати основні напрями та програми щодо захисту, збереження, інтеграції об'єкта в суспільне життя та є основою для його управління.

У свою чергу, Заповідник не затвердив необхідних організаційних документів, для належної організації своєї діяльності: стратегію, перспективний план економічного і соціального розвитку з розподілом за роками та перспективні плани за основними напрямками діяльності.

У 2020–2023 роках Заповідник здійснював свою діяльність в умовах недостатнього забезпечення потреби у коштах для належного виконання завдань та збереження нерухомих пам'яток архітектури. Загальна потреба Заповідника у видатках забезпечена на 51,2 відс., у т. ч. потреба в поточних видатках – на 82,3 відс., капітальних – на 9,7 відсотка.

Як наслідок, на початок 2024 року із 140 пам'яток культурної спадщини, що знаходяться на обліку Заповідника, 38 перебували у незадовільному стані, 4 – в аварійному, що свідчить про наявні ризики їх руйнування.

В умовах обмеженого фінансування заходів зі збереження культурної спадщини, Мінкультури не забезпечило належного виконання повноважень головного розпорядника за бюджетних програмами за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280. Внаслідок неефективних управлінських рішень Міністерства Заповідником не використано затверджених бюджетних призначень за загальним фондом державного бюджету у сумі 25,2 млн гривень.

Наявна в апараті Міністерства та в Заповіднику система внутрішнього контролю не забезпечила ідентифікацію ризиків та вжиття необхідних заходів для усунення недоліків у системі управління охороною культурної спадщини. Внаслідок неналежного контролю з боку Мінкультури, як головного розпорядника, в продовж 2020–2023 років Заповідником використано кошти державного бюджету за КПКВК 3801490: неекономно – 21,2 млн грн та непродуктивно – 0,5 млн гривень.

Наслідки

Внаслідок неналежного фінансування ремонтно-реставраційних робіт створено ризики поступового руйнування пам'яток культурної спадщини, що знаходяться на обліку Заповідника.

Відтермінування проведення ремонтно-реставраційних робіт призводить до збільшення проектно-кошторисної вартості робіт і, як наслідок, додаткового навантаження на державний бюджет.

Для усунення встановлених проблем і недоліків надано низку рекомендацій, зокрема:

- затвердити склад наглядової ради Заповідника;
- визначити або утворити орган управління Об'єктом всесвітньої спадщини;
- утворити наглядову раду Об'єкта всесвітньої спадщини;
- утворити раду з питань всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- затвердити план управління Об'єктом всесвітньої спадщини;
- розробити та затвердити нову редакцію Плану організації території;
- розробити та затвердити стратегії, перспективні плани економічного і соціального розвитку з розподілом по роках та перспективні плани за основними напрямками діяльності Заповідника;
- визначити при затвердженні паспортів бюджетних програм результативні показники, що характеризують ступінь досягнення цілей державної політики, досягнення мети та виконання завдань бюджетних програм.

Ключові факти

Надходження та розподіл коштів державного бюджету, спрямованих на фінансування Заповідника

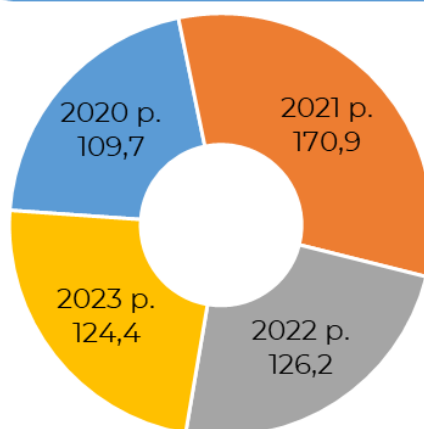
КПКВК 3801490
501,4 млн грн
(у 2020–2023 роках)

КПКВК 3801340
27,7 млн грн
(у 2021 році)

**використано
Заповідником
531,2 млн грн**
поточні 494,0 млн грн
капітальні 37,2 млн грн

КПКВК 3801170
1,6 млн грн
(у 2020 році)

КПКВК 3801280
0,5 млн грн
(у 2023 році)

залишились не використаними

25,2 млн грн
поточні 14,1 млн грн
капітальні 11,1 млн грн

Напрями використання коштів державного бюджету Заповідником (млн грн)

Оплата праці і нарахування	438,7
Оплата послуг (крім комунальних)	30,7
Реконструкція та реставрація	29,8
Оплата комунальних послуг та...	18,6
Придбання обладнання і предметів...	7,4
Предмети, матеріали, обладнання та...	2,7
Інші поточні видатки	2,5
Дослідження і розробка	0,3
Виплати пенсій і допомога	0,3
Окремі заходи по реалізації...	0,1
Видатки на відрядження	0,1

ВСТУП

Рішення про проведення цього контрольного заходу¹ Рахункова палата прийняла за результатами розгляду звернення народного депутата України Сергія Рудика² щодо необхідності проведення аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра».

Збереження та охорона культурної спадщини є не лише одним з найбільш нагальних напрямів діяльності сучасної Української держави, але й становить важливий предмет дослідження цілої низки наук, які спрямовані на створення теоретичного й методологічного фундаменту для загального теоретичного осмислення специфіки та сутності процесу збереження і охорони культурної спадщини у національному та міжнародному масштабах.

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» – найбільший музейний комплекс у країнах Східної Європи. На території Заповідника розташовано 140 споруд, що є пам'ятками історії та культури, у т. ч. 2 унікальних підземних комплекси, архітектурні споруди релігійного призначення, пам'ятки архітектури XI–XIX століть.

Заповідник є складовою об'єкта всесвітньої культурної спадщини «Свята Софія та Києво-Печерська лавра у Києві» – єдиного об'єкта, що входить до переліку 8 об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО України.

Основними напрямками діяльності Заповідника є збереження, популяризація й експонування культурної спадщини, охорона і передача надбань минулого наступним поколінням.

Попередні контрольні заходи у цій сфері проведено Рахунковою палатою у 2019³ та 2023 роках⁴. Міністерство та Заповідник не забезпечили реалізацію рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати, наданих за результатами проведених контрольних заходів у повному обсязі.

На етапі попереднього дослідження визначені такі ризики: неповне використання Заповідником виділених коштів за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170 та КПКВК 3801340; наявність фактів невиконання результативних показників за зазначеними бюджетними програмами; невизначення критеріїв вибору об'єктів фінансування за КПКВК 3801170.

¹ Рішення Рахункової палати від 12 вересня 2023 р. № 18-3 «Про розгляд звернень».

² Депутатське звернення від 21.08.2023 № 399д9/15-2023/181935.

³ Звіт затверджений рішенням Рахункової палати від 28 травня 2019 року № 12-4.

⁴ Звіт затверджений рішенням Рахункової палати від 23 листопада 2023 року № 28-3.

1. ЧИ СТВОРЕНО ЕФЕКТИВНУ СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Мінкультури не забезпечило створення ефективної системи управління охороною об'єктів культурної спадщини Заповідника. Не створено жодного елемента системи організації управління Об'єктом всесвітньої спадщини.

Як наслідок, Заповідник протягом 6 років здійснює свою діяльність за відсутності визначеного органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини та органів суспільного нагляду за його діяльністю.

Мінкультури не затвердило план управління Об'єктом всесвітньої спадщини, який мав визначати основні напрями та програми щодо захисту, збереження, інтеграції об'єкта в суспільне життя та є основою для його управління.

Заповідник не забезпечив затвердження необхідних організаційних документів для належної організації своєї діяльності: стратегію, перспективний план економічного і соціального розвитку з розподілом за роками та перспективні плани за основними напрямками діяльності.

Міністерство не розробило окремих нормативно-правових актів у сфері захисту культурної спадщини.

Одним із завдань бюджетної програми за КПКВК 3801490 є відновлення ефективної системи управління охороною культурної спадщини на всіх рівнях.

Охорона культурної спадщини – це система правових, організаційних, фінансових, матеріально-технічних, містобудівних, інформаційних та інших заходів з обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікація, державна реєстрація), запобігання руйнуванню або заподіяння шкоди, забезпечення захисту, збереження, утримання, відповідного використання, консервації, реставрації, ремонту, реабілітації, пристосування та музеефікації об'єктів культурної спадщини⁵.

Для отримання впевненості щодо наявності ефективної системи управління охороною культурної спадщини Заповідника надано оцінку стану організаційного та правового забезпечення його діяльності.

У 2018 році⁶ Закон 1805 доповнено Розділом VI «Особливості охорони об'єктів всесвітньої спадщини», який регулює порядок захисту об'єктів, внесених до Списку всесвітньої спадщини відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини ЮНЕСКО, визначає завдання державної політики у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини, правовий статус об'єктів всесвітньої спадщини та вимоги до організації управління ними.

⁵ Абзац сьомий статті 1 Закону 1805.

⁶ Закон України від 19 червня 2018 року № 2457-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» щодо збереження пам'яток культурної спадщини, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО» набув чинності 25 липня 2018 року та введений в дію з 01 січня 2019 року.

Упродовж 6 років після визначених на законодавчому рівні вимог до організації управління Об'єктом всесвітньої спадщини, Мінкультури не забезпечило утворення необхідних елементів системи його управління

На схемі 1 зображено систему управління Заповідником та Об'єктом всесвітньої спадщини, передбачену Законом 1805.

* забезпечує управління об'єктами всесвітньої спадщини до визначення або утворення органів управління об'єктами всесвітньої спадщини;

** утворюється для вирішення питань ефективної системи управління об'єктами всесвітньої спадщини

— — відсутні елементи системи управління

Схема 1. Система управління Заповідником та Об'єктом всесвітньої спадщини

Управління Об'єктом всесвітньої спадщини забезпечує орган управління, утворений або визначений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України⁷. Порядок утворення або визначення органу управління об'єктом всесвітньої спадщини затверджено КМУ в 2019 році⁸.

Мінкультури не забезпечило утворення або визначення органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини

⁷ Частина перша статті 37³ Закону 1805.

⁸ Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року №805 «Деякі питання охорони та збереження об'єктів всесвітньої спадщини».

До визначення або утворення у встановленому порядку органів управління об'єктами всесвітньої спадщини КМУ поклав на Мінкультури завдання з забезпечення управління об'єктами всесвітньої спадщини⁹.

За відсутності органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини Мінкультури не забезпечило у повному обсязі виконання повноважень¹⁰ з управління Об'єктом всесвітньої спадщини. У Положенні 885 та в положеннях про структурні підрозділи Міністерства, що відповідальні за формування та реалізацію державної політики у сфері охорони культурної спадщини, відсутні окремі повноваження або завдання щодо управління об'єктами всесвітньої спадщини, а саме:

- здійснення моніторингу стану збереження об'єкта всесвітньої спадщини;
- здійснення моніторингу виконання рішень Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО;
- участь у виконанні освітніх програм для популяризації об'єкта всесвітньої спадщини;
- надання висновків до науково-проєктної документації робіт з консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні щодо впливу таких робіт на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини;
- надання висновків до науково-проєктної документації містобудівних, архітектурних та ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на об'єкті всесвітньої спадщини, його території, в буферній зоні щодо їх впливу на видатну універсальну цінність об'єкта всесвітньої спадщини;
- надання висновків щодо можливості проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території об'єкта всесвітньої спадщини, в його буферній зоні.

Для забезпечення нагляду за станом збереження об'єкта всесвітньої спадщини¹¹ та проведення незалежної оцінки результатів діяльності органу управління об'єктом всесвітньої спадщини¹² передбачено створення наглядової ради Об'єкта всесвітньої спадщини.

Крім того, передбачено створення ради з питань всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні при Мінкультури, яка має бути консультативно-дорадчим органом при Міністерстві для вирішення питань ефективної системи управління об'єктами всесвітньої спадщини¹³.

Водночас Мінкультури не забезпечило утворення зазначених органів суспільного нагляду за діяльністю органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини та нагляду за його збереженням.

Для забезпечення функціонування національного закладу (установи) України¹⁴ та здійснення контролю за його діяльністю передбачено створення КМУ наглядової ради, персональний склад якої затверджує Уряд¹⁵.

⁹ Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року №805 «Деякі питання охорони та збереження об'єктів всесвітньої спадщини».

¹⁰ Частина перша статті 37⁴ Закону 1805.

¹¹ Частина перша статті 37⁵ Закону 1805.

¹² Пункт 4 Типового положення про наглядову раду об'єкта всесвітньої спадщини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 805.

¹³ Пункт 2 Порядку утворення або визначення органу управління об'єктом всесвітньої спадщини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року №805.

¹⁴ Статус національного Заповідником отримано у 1996 році (пункт 1 Указу Президента України від 13 березня 1996 року №181/96 «Про надання статусу національного Києво-Печерському державному історико-культурному заповіднику»).

Міністерство у 2015 році затвердило Положення про наглядову раду національного закладу культури сфери управління Міністерства¹⁶, згідно з яким наглядова рада утворюється як консультативно-дорадчий орган Міністерства для забезпечення функціонування національного закладу культури сфери його управління та здійснення контролю за його діяльністю.

У 2021 році КМУ прийнято рішення¹⁷, згідно із яким розпорядження КМУ¹⁸ щодо затвердження складу наглядової ради втратило чинність, нового складу наглядової ради Заповідника до цього часу Урядом не затверджено.

Організація діяльності Заповідника та Об'єкта всесвітньої спадщини

За відсутності визначеного органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини поточне управління Заповідником здійснюється генеральним директором безпосередньо і через адміністрацію відповідно до укладеного з ним контракту¹⁹ та Положення 2390.

Закон 1805 передбачає затвердження Мінкультури положень про адміністрацію та заповідник²⁰. Однак у 2010–2023 роках Мінкультури не затвердило положення про адміністрацію Заповідника.

Довідково. Під час проведення аудиту Мінкультури затверджено нову редакцію Положення про Національний заповідник «Києво-Печерська лавра»²¹, відповідно до пункту 1.1 якого Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» є адміністрацією історико-культурного заповідника в розумінні статті 33²² Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Основою для управління об'єктом всесвітньої спадщини є план управління, який визначає основні напрями та програми щодо захисту, збереження, інтеграції такого об'єкта в суспільне життя відповідно до положень Конвенції про охорону всесвітньої культурної природної спадщини та інших міжнародних договорів України²².

Міністерство не затвердило плану управління Об'єктом всесвітньої спадщини

Довідково. За інформацією Заповідника План управління об'єктом культурної спадщини «Київ: Собор Святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра» розроблений спільно з фахівцями Національного заповідника «Софія Київська» та переданий до Міністерства у січні 2024 року. У серпні 2024 року в робочому порядку від Офісу ЮНЕСКО в Україні на План управління отримано технічний аналіз Міжнародної ради з охорони пам'яток та історичних місць (ІКОМОС).

¹⁵ Пункт 10 Положення про національний заклад (установу) України, затвердженого Указом Президента України від 16 червня 1995 року №451/95.

¹⁶ Наказ Міністерства культури України від 20.11. 2015 №937.

¹⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 року №666.

¹⁸ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 року № 123 «Про затвердження складу наглядових рад національних заповідників».

¹⁹ Від 23.10.2024 № 791.

²⁰ Статті 33 та 33² Закону 1805.

²¹ Наказ Міністерства культури та стратегічних комунікацій України від 07.11.2024 № 796.

²² Частина друга та третя статті 37³ Закону 1805.

Міністерство також не виконало покладені на нього повноваження у частині визначення рекомендацій щодо формування плану управління об'єктами всесвітньої спадщини²³. Фактична організація управління Об'єктом всесвітньої спадщини здійснюється без врахування законодавчо визначених вимог щодо порядку організації управління ним.

За відсутності плану управління Об'єктом всесвітньої спадщини формою планування та організації його діяльності є План організації території та кошторис, які затверджуються Мінкультури, щорічні плани роботи Заповідника, що розробляються Заповідником та затверджуються Міністерством, перспективний план економічного і соціального розвитку з розподілом за роками, який розробляється й затверджується самостійно, а також перспективні плани за основними напрямками діяльності²⁴.

План організації території історико-культурного заповідника (далі – План організації території заповідника) визначає межі, обсяги і строки проведення робіт з консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту і пристосування об'єктів культурної спадщини, благоустрою історико-культурного заповідника та упорядкування історико-культурної заповідної території, а також заходи з охорони і використання об'єктів культурної спадщини, збереження і відтворення традиційного характеру середовища²⁵.

Довідково. Починаючи з 2010 року, План організації території заповідника мав розроблятися відповідно до порядку, що визначався центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини. План організації території заповідника мав затверджуватися зазначеним центральним органом виконавчої влади²⁶.

У 2021 році до Закону 1805 внесені зміни, згідно з якими План організації території заповідника має затверджуватися центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, Порядок розроблення та затвердження плану організації території заповідника встановлюється Кабінетом Міністрів України²⁷.

Порядку розроблення та затвердження плану організації території історико-культурного заповідника не затверджено²⁸. Міністерство не визначило замовника розроблення плану організації території Заповідника²⁹.

У 2013 році Міністерством затверджено План організації території Заповідника³⁰, який включає Програму проведення робіт з консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту і пристосування будівель, а також модернізації та будівництва об'єктів інженерного захисту та інженерного обладнання Заповідника на період до 2025 року.

Планом організації території передбачалося два етапи проведення робіт, а саме у 2013–2015 роках – на 41 об'єкті та у 2016–2025 роках – на 68. Водночас План організації

²³ Підпункт 94² пункту 4 Положення 885.

²⁴ Пункт 11.5 Положення 2390.

²⁵ Частина шоста статті 33 Закону 1805.

²⁶ Стаття 33 Закону 1805 у редакції Закону України від 09 вересня 2010 року № 2518-VI.

²⁷ Частина шоста статті 33 Закону 1805 у редакції Закону України від 28 квітня 2021 року № 1423-IX.

²⁸ Абзац п'ятий частини шостої статті 33 Закону 1805.

²⁹ Абзац четвертий частини четвертої статті 33⁴ Закону 1805.

³⁰ Наказ Міністерства культури України від 04.07.2013 № 604 «Про затвердження науково-проєктної документації «План організації території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника» та занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України».

території заповідника не визначає послідовності проведення та конкретних термінів завершення ремонтно-реставраційних робіт.

Інформація про планові обсяги ремонтно-реставраційних робіт та вартість їх проведення, наведені в плані організації території заповідника, не переглядалися з 2013 року. Як наслідок, цей план не відображає всього обсягу необхідних ремонтно-реставраційних робіт, оскільки не враховує фактичного стану об'єктів.

Таким чином, показники Плану організації території заповідника в частині обсягів ремонтно-реставраційних робіт не можуть бути використані для оцінки діяльності Заповідника у сфері охорони пам'яток культурної спадщини.

Крім того, для організації діяльності Заповідника Положення 2390 передбачає розроблення та затвердження Заповідником стратегії та основних напрямів розвитку, перспективного плану економічного і соціального розвитку з розподілом по роках, а також перспективні плани за основними напрямками діяльності³¹.

Стратегії, перспективного плану економічного і соціального розвитку з розподілом по роках та перспективних планів за основними напрямками діяльності Заповідник не розробляв та у встановленому порядку не затверджував

До повноважень Мінкультури як центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини належить, зокрема, формування державної політики з питань охорони культурної спадщини та розроблення, затвердження та погодження нормативно-правових актів³².

У 2023 році планом пріоритетних дій Уряду³³ передбачалось розроблення та затвердження нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері захисту культурної спадщини.

За результатами реалізації вказаних планів Мінкультури, зокрема, не забезпечено розроблення та подання на розгляд КМУ чотирьох проєктів постанов, а саме:

- про затвердження Порядку визначення та затвердження режимів використання пам'ятки культурної спадщини, меж та режимів використання її території, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації (за видами пам'яток);
- про затвердження Кваліфікаційних вимог до науково-проєктних, науково-дослідних організацій, що є розробниками науково-проєктної документації у сфері охорони культурної спадщини;
- про затвердження порядку визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації;
- про затвердження Порядку визначення та затвердження режиму використання об'єкта всесвітньої спадщини, меж і режимів використання території та буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації.

Наслідки

³¹ Пункти 7.1.2. та 11.5. Положення 2390.

³² Пункти 1 та 2 частини першої статті 5 Закону 1805.

³³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 року № 221-р «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік».

- За відсутності органів суспільного нагляду не здійснюється контроль за діяльністю та оцінка результатів діяльності Заповідника, а також нагляд за станом збереження Об'єкта всесвітньої спадщини.
- У разі відсутності плану управління Об'єктом всесвітньої спадщини не визначено основних напрямів та програми щодо його захисту, збереження та інтеграції в суспільне життя.

Рекомендації

- Розробити та затвердити порядок розроблення та затвердження плану організації території історико-культурного заповідника.
- Розробити та затвердити рекомендації щодо формування плану управління Об'єктом всесвітньої спадщини.
- Затвердити склад наглядової ради Заповідника.
- Визначити або утворити орган управління Об'єктом всесвітньої спадщини.
- Утворити наглядову раду Об'єкта всесвітньої спадщини.
- Утворити раду з питань всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.
- Затвердити план управління Об'єктом всесвітньої спадщини.
- Розробити та затвердити постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення та затвердження режимів використання пам'ятки культурної спадщини, меж та режимів використання її території, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації (за видами пам'яток)».
- Розробити та затвердити постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Кваліфікаційних вимог до науково-проєктних, науково-дослідних організацій, що є розробниками науково-проєктної документації у сфері охорони культурної спадщини».
- Розробити та затвердити постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації».
- Розробити та затвердити постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення та затвердження режиму використання об'єкта всесвітньої спадщини, меж і режимів використання території та буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації».
- Розробити та затвердити стратегії, перспективні плани економічного і соціального розвитку з розподілом по роках та перспективні плани за основними напрямками діяльності Заповідника.
- Розробити та затвердити нову редакцію Плану організації території заповідника.
- Визначити замовника розроблення Плану організації території заповідника.

2. ЧИ НАЛЕЖНИМ ЧИНОМ ЗДІЙСНЮВАЛОСЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОВІДНИКА

2.1. Оцінка стану планування, спрямування і розподілу Міністерством видатків державного бюджету для забезпечення діяльності Заповідника

Загальна потреба Заповідника у видатках на 2020–2023 роки – 1 026,4 млн грн забезпечена на 55,0 відс., у т. ч. потреба в капітальних видатках – 386,5 млн грн забезпечена на 9,7 відсотка.

Незабезпечення потреби в капітальних видатках, зміна механізмів та критеріїв відбору об'єктів для реконструкції та реставрації створюють ризики поступового руйнування пам'яток культурної спадщини, що знаходяться на обліку Заповідника, відновлення яких потребуватиме значно більшого, ніж поточна потреба, обсягу коштів державного бюджету.

Мінкультури як головний розпорядник бюджетних коштів при плануванні видатків:

- не ініціювало питання розроблення порядку використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801490;
- не забезпечило цілісного (системного) процесу фінансування ремонтно-реставраційних робіт;
- не забезпечило організацію та координацію роботи Заповідника із складання проєктів кошторисів на плановий бюджетний період за КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280, чим не дотримано вимог пунктів 10 та 14 Порядку 228;
- затвердило визначений Заповідником недостовірний обсяг бюджетних коштів на суму 1,9 млн грн, чим порушено пункт 22 Порядку 228, що відповідно до пункту 3 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства

Крім того, під час проведення аудиту Міністерство не надало опису механізму, за яким Мінкультури здійснювало відбір об'єктів, на яких Заповідником здійснювалися ремонтно-реставраційні роботи у 2020 році.

Фінансування Заповідника у 2020–2023 роках здійснювалося за рахунок 4 бюджетних програм: КПКВК 3801490 у 2020–2023 роках; КПКВК 3801170 у 2020 році; КПКВК 3801340 у 2021 році; КПКВК 3801280 у 2023 році.

Загальна потреба Заповідника у видатках загального фонду державного бюджету на 2020–2023 роки у сумі 948,4 млн грн забезпечена на 51,2 відсотка (діаграма 1). Потреба у видатках за спеціальним фондом державного бюджету у сумі 78,0 млн грн задоволена у повному обсязі.

Діаграма 1. Забезпечення потреби Заповідника у видатках загального фонду державного бюджету на 2020–2023 роки

У 2020–2023 роках найбільший обсяг бюджетних призначень загального фонду державного бюджету передбачався Заповіднику за КПКВК 3801490 «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках» (450,4 млн гривень).

Заповідник у 2020–2023 роках включив до проєктів кошторисів за КПКВК 3801490 неналежно обґрунтовані показники видатків на суму 1,9 млн грн, чим порушив пункт 22 Порядку 228, що відповідно до пункту 3 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства

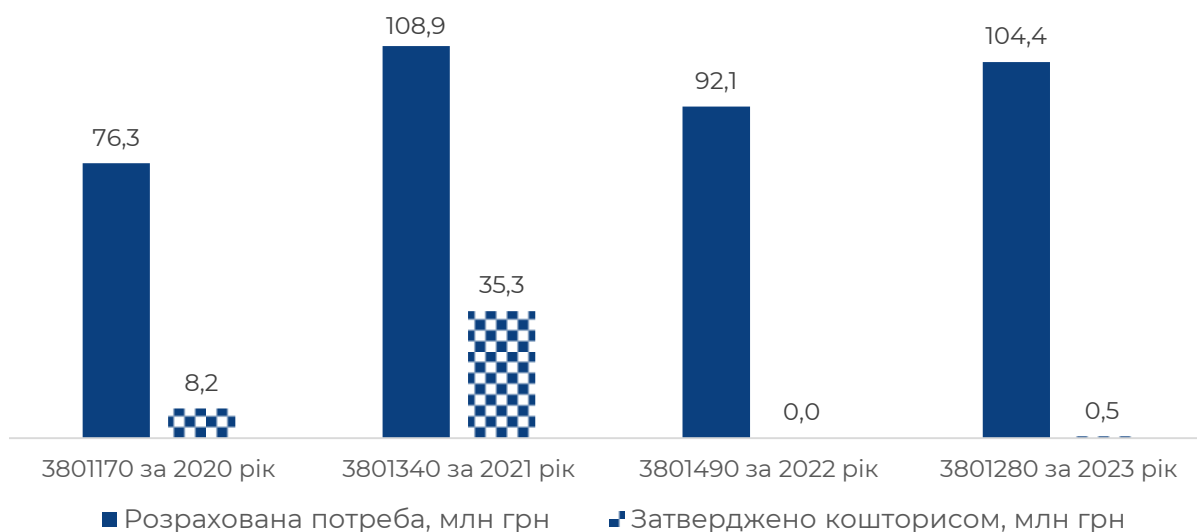
При розрахунку потреби у видатках загального фонду державного бюджету на 2020–2023 роки за КПКВК 3801490 (КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці») Заповідником не було враховано наявності у штаті на початок кожного року осіб з інвалідністю (у 2020 році – 19, 2021 – 20, 2022 – 21 та 2023 – 18 штатних одиниць). Як наслідок, обсяг нарахувань єдиного внеску на фонд оплати праці (КЕКВ 2120) працівникам з інвалідністю розраховано на рівні 22,0 відс., що більше ніж законодавчо встановлений розмір (8,41 відсотка.).

Наслідком цього стало завищення видатків за загальним фондом державного бюджету на суму 1,9 млн грн та додаткове навантаження на державний бюджет.

У 2020–2023 роках Заповідником щороку визначалися та доводилися до Міністерства у бюджетних запитах (форма 4-А та 4-Б) пропозиції щодо капітальних видатків і показники, що їх характеризують, які жодного разу не були задоволені за вказаною бюджетною програмою.

При цьому потреба Заповідника у капітальних видатках визначена та доводилася до Міністерства за КПКВК 3801490, частково задоволена за рахунок інших бюджетних програм: КПКВК 3801170 у 2020 році; КПКВК 3801340 у 2021 році; КПКВК 3801280 у 2023 році. Визначена на 2022 рік потреба у капітальних видатках не задовольнялася. (діаграма 2).

Діаграма 2. Задоволення потреби Заповідника у капітальних видатках за загальним фондом державного бюджету на 2020–2023 роки

Використання коштів на реконструкцію та реставрацію об'єктів культурної спадщини здійснювалося Заповідником відповідно до різних порядків використання коштів: за КПКВК 3801170 – Порядок 338; КПКВК 3801340 – Порядок 473; КПКВК 3801280 – Порядок 91. За КПКВК 3801490 порядок використання коштів державного бюджету Міністерством не розроблено, чим не дотримано частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України.

Міністерство при плануванні видатків за зазначеними бюджетними програмами у 2020, 2021 та 2023 роках не забезпечило організацію та координацію роботи Заповідника зі складання проєктів кошторисів на плановий бюджетний період за бюджетними програмами за КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280, чим не дотримано вимог пункту 10 Порядку 228. У свою чергу Заповідник зазначені проєкти кошторисів не складав, що є недотриманням вимог пункту 14 Порядку 228

КПКВК 3801170

У 2020 році за КПКВК 3801170 використання коштів відбувалось відповідно до Порядку 338³⁴, який передбачав затвердження Мінкультури переліку робіт та заходів з урахуванням заявок, поданих закладами культури.

У недотримання пункту 11 Порядку 338 Міністерство не подало до Мінфіну затвердженого Переліку робіт та заходів для зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури, віднесених до сфери управління Міністерства на 2020 рік за бюджетною програмою за КПКВК 3801170 (далі – Перелік робіт за КПКВК 3801170).

Заповідником двічі надсилалися до Міністерства заявки³⁵ на проведення робіт з реставрації об'єктів нерухомої культурної спадщини, що перебувають на балансі Заповідника.

³⁴ Пункт 11 Порядку 338 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. №679 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2001 року № 1557 і від 18 квітня 2018 року № 338».

³⁵ Листи від 15.01.2020 №04-22/12 та від 15.07.2020 №04-22/513.

Так, у січні 2020 року Заповідник звернувся до Міністерства щодо можливості передбачити фінансування трьох проєктів на загальну суму 46,3 млн грн та у липні – п'яти проєктів (враховуючи три проєкти з першого звернення) на загальну суму 38,1 млн грн (за одним проєктом вартість робіт не визначена).

Згідно із затвердженим у березні 2020 року Переліком робіт за КПКВК 3801170³⁶ Заповідник був відповідальний за виконання лише одного проєкту, а саме «Реконструкції зовнішніх електромереж 0,4 кВ Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника (завершення I черги та виконання робіт на II черги)» в розмірі 4,4 млн грн, що становить 24,7 відс. потреби за цим проєктом (17,7 млн гривень).

***Довідково.** Протягом 2020–2023 років Заповідник звертався до Міністерства щодо завершення реконструкції зовнішніх електромереж 0,4 кВ, розпочатої у 2018–2019 роках. На таку реконструкцію було витрачено 9,7 млн грн за КПКВК 3801170, проте кошти Міністерством не виділялися, а реконструкція до цього часу не завершена.*

У вересні 2020 року Переліком робіт за КПКВК 3801170 (зі змінами³⁷) зазначений проєкт було виключено та затверджено три інші проєкти на загальну суму 8,2 млн грн, а саме:

реставрація та пристосування пам'ятки архітектури національного значення «Троїцька надбрамна церква» (корпус № 27, охоронний № 4/3) на суму 3,1 млн грн, що становить 20,1 відс. потреби за цим проєктом (15,4 млн грн);

реставрацію «Ділянки» № 1 пам'ятки архітектури національного значення «Монастирські мури» (корпус № 92) на суму 3,1 млн грн (вартість робіт у зверненні не визначена);

проведення протиаварійних робіт на ділянці № 3 пам'ятки архітектури «Оборонні мури навколо Дальніх і Ближніх печер» (корпус № 93) на суму 2,1 млн грн, що становить 37,5 відс. потреби за цим проєктом (5,6 млн гривень).

Кошторис за КПКВК 3801170 затверджено Міністерством 28.10.2020 в розмірі 8,2 млн гривень. З урахуванням внесених упродовж року змін обсяг видатків зменшено до 5,1 млн гривень.

КПКВК 3801340

За КПКВК 3801340 використання коштів відбувалось відповідно до Порядку 473, який передбачав, що відбір проєктів здійснювався згідно з Порядком 1214.

На виконання пункту 11 Порядку 1214 Мінкультури затверджено персональний склад експертної групи з відбору проєктів, які будуть реалізовані в межах програми «Велике будівництво»³⁸ (далі – Експертна група) у кількості 9 осіб.

Відповідно до пункту 11 Регламенту роботи експертної групи з відбору проєктів, які будуть реалізовані в межах програми «Велике будівництво»³⁹ (далі – Регламент) засідання

³⁶ Затверджений наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 04.03.2020 № 1323 «Про використання коштів державного бюджету у 2020 році на зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури і мистецтва».

³⁷ Затверджені наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 26.09.2020 № 2137.

³⁸ Наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 01.04.2021 № 245 «Про затвердження персонального складу експертної групи з відбору проєктів, які будуть реалізовані в рамках програми «Велике будівництво».

експертної групи є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини її персонального складу.

На засіданні Експертної групи від 06.08.2021 (протокол № 8), на якому розглядалися питання, зокрема, включення до затвердженого переліку проєктів, які будуть реалізовані в межах програми «Велике будівництво», додаткових проєктів, були присутні лише чотири члени з дев'яти, чим порушено вимоги Регламенту.

У 2021 році після оголошення Міністерством початку відбору проєктів за програмою «Велике будівництво» Заповідником подано 14 заявок на участь у відборі проєктів з очікуваним обсягом фінансування на загальну суму 249,3 млн гривень⁴⁰. При цьому з поданих 14 заявок тільки шість було включено Заповідником до потреби у капітальних видатках на 2021 рік⁴¹.

Згідно з Переліком проєктів, які будуть реалізовані в межах програми «Велике будівництво»⁴² (далі – Перелік проєктів за КПКВК 3801340), Заповіднику за КПКВК 3801340 включено шість об'єктів на загальну суму 34,4 млн грн за КЕКВ 3143, а саме «Троїцька надбрамна церква» (корпус № 27) – 13,8 млн грн, «Онуфріївська вежа» – 8,0 млн грн, «Башта Івана Кушника» – 2,0 млн грн, «Бібліотека митрополита Флавіана» – 2,0 млн грн, «Реставрація ділянки № 1» – 3,0 млн грн, «Ділянка» № 3 – 5,6 млн гривень.

У 2021 році Порядком 473 також передбачалося здійснення заходів щодо зміцнення матеріально-технічної бази закладів, що належать до сфери управління Мінкультури. Ці заходи затверджені відповідним переліком робіт і заходів⁴³, при цьому Заповіднику за КПКВК 3801340 за КЕКВ 3110 передбачалося фінансування в обсязі 0,8 млн гривень.

Кошторис Заповідника за КПКВК 3801340 на 2021 рік затверджений 22.06.2021 на суму 27,4 млн грн за КЕКВ 3143. З урахуванням внесених упродовж року змін обсяг видатків було збільшено до 35,2 млн грн (КЕКВ 3110 та 3143).

КПКВК 3801280

За КПКВК 3801280 використання коштів відбувалось відповідно до Порядку 91, який передбачав, що Мінкультури наказом утворює комісію⁴⁴ з метою проведення відбору проєктів і заходів та подальшого моніторингу їх виконання.

У 2023 році після оголошення Міністерством початку відбору проєктів за програмою «Велике будівництво» Заповідником подано 2 заявки⁴⁵ на участь у відборі.

Відповідно до пункту 1 Порядку 91 джерелом формування бюджетних коштів за спеціальним фондом державного бюджету є надходження до державного бюджету плати за ліцензії на провадження діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, а також на випуск та проведення лотерей.

³⁹ Затверджений на засіданні Експертної групи (протокол № 8 від 06 серпня 2021 року).

⁴⁰ Листи Заповідника від 19.03.2021 № 04-22/266 та від 01.04.2021 № 04-22/293.

⁴¹ Пропозиції щодо капітальних видатків (КЕКВ 3120, 3130, 3140, 3210) у 2019–2020 роках та прогноз на 2021 рік і показники, що їх характеризують (додаток 4-Б), надіслані до Міністерства листом від 19.06.2020 № 04-22/448.

⁴² Затверджений наказом Мінкультури від 18.05.2021 № 337 (із змінами).

⁴³ Наказ Мінкультури від 21.05.2021 № 353 (із змінами).

⁴⁴ Наказ Мінкультури від 18.09.2023 № 517.

⁴⁵ Лист Мінкультури від 03.11.2023 № 04-22/1074.

Згідно з Переліком проєктів, які будуть реалізовані в межах програми «Велике будівництво»⁴⁶ (далі – Перелік проєктів за КПКВК 3801280), Заповіднику за КПКВК 3801280 включено один об'єкт «Башта Івана Кушника» (корпус № 88) та визначено обсяг видатків спеціального фонду державного бюджету в розмірі 0,5 млн гривень.

Кошторис Заповідника за КПКВК 3801280 на 2023 рік затверджений 11.12.2023 за спеціальним фондом державного бюджету (КЕКВ 3143) на суму 0,5 млн гривень.

Наслідки

- Внаслідок незабезпечення Міністерством потреби Заповідника, змін механізмів та критеріїв відбору об'єктів для реконструкції та реставрації створено ризики незавершення Заповідником розпочатих ремонтно-реставраційних робіт.

Рекомендації

- Забезпечити граничним обсягом визначену Заповідником потребу у видатках розвитку окремим напрямом у паспорті бюджетної програми за КПКВК 3801490 для своєчасного виконання ремонтно-реставраційних робіт на будівлях та спорудах, що мають статус пам'яток культурної спадщини, що перебувають в його оперативному управлінні з метою їх збереження.
- Розробити проєкт постанови та Порядку використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 3801490 та внести на розгляд Кабінету Міністрів України.

2.2. Оцінка стану використання коштів державного бюджету та виконання заходів (робіт) Заповідником

Виділені Заповіднику у 2020–2023 роках фінансові ресурси за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 не були достатніми для виконання завдань із забезпечення належного збереження нерухомих пам'яток архітектури національного і місцевого значення.

В умовах обмеженого фінансування заходів зі збереження культурної спадщини Мінкультури не забезпечило належного виконання повноважень головного розпорядника за вказаними бюджетних програмами, внаслідок неефективних управлінських рішень Міністерства Заповідником не використано затверджених бюджетних призначень за загальним фондом державного бюджету у сумі 25,2 млн гривень.

Крім того, Міністерство як головний розпорядник бюджетних коштів не використало наявних можливостей задоволення потреби Заповідника у капітальних видатках.

Мінкультури не забезпечило оперативного та своєчасного прийняття управлінських рішень щодо звернення до КМУ з питання перерозподілу бюджетних призначень Міністерства у межах їх загального обсягу як головного розпорядника бюджетних коштів.

Всього в 2020–2023 роках Міністерство як головний розпорядник за бюджетними програмами не використало бюджетних призначень на суму 1 344,5 млн грн, що свідчить про неефективне управління бюджетними коштами.

⁴⁶ Затверджений наказом Мінкультури від 23.11.2023 № 654.

Мінкультури не забезпечено належного виконання повноважень головного розпорядника бюджетних програм за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 та достатнього внутрішнього контролю. Через неефективні управлінські рішення у 2020–2023 роках Заповідником не використано затверджених бюджетних призначень за загальним фондом державного бюджету у сумі 25,2 млн гривень.

Заповідником у 2020–2023 роках за КПКВК 3801490 використано бюджетних коштів:

- у порушення вимог підпункту 1 пункту 2 Наказу 385 Заповідником застосовано додатковий коефіцієнт підвищення посадового окладу та виплачено 7,8 млн грн працівникам, які безпосередньо не здійснюють творчі, музейні, бібліотечні, науково-дослідні, культурно-освітні функції, а також функції з охорони культурної спадщини;
- неекономно – 21,2 млн грн спрямовано на виплату штатному персоналу надбавок, що мають стимулюючий характер, потреба на які Заповідником не визначалась;
- непродуктивно – 0,5 млн грн використано коштів спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 3801490, а саме сплачено працівникові за вимушений прогул з вини Заповідника.

У 2020–2023 роках на забезпечення діяльності Заповідника та проведення реставраційних робіт об'єктів культурної спадщини використано коштів державного бюджету у загальній сумі 531,2 млн грн, у т. ч. коштів загального фонду державного бюджету – 492,9 млн грн та спеціального фонду державного бюджету – 38,1 млн гривень (діаграма 3).

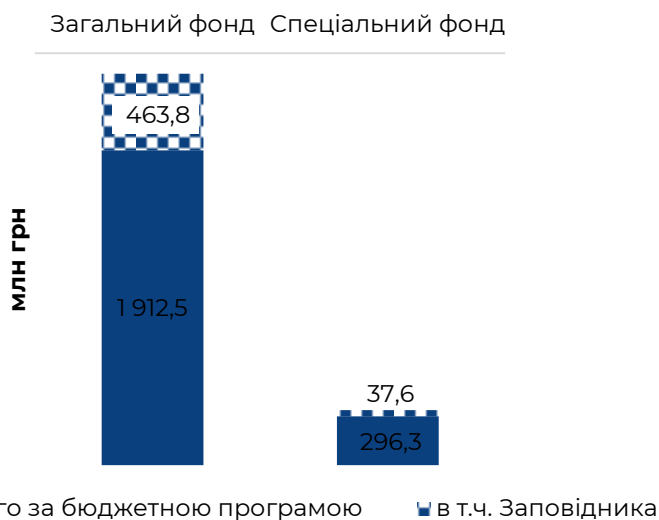
Діаграма 3. Загальний обсяг планових (зі змінами) та касових видатків за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280

У 2020–2023 роках через відсутність належного і системного державного фінансування та несвоєчасні управлінські рішення Заповідником не використано затверджених бюджетних призначень за загальним фондом державного бюджету у сумі 25,2 млн грн, що свідчить про неефективне управління бюджетними коштами

У загальній структурі касових видатків за КПКВК 3801490 частка Заповідника у 2020–2023 роках становила 22,7 відс., у т. ч. за загальним фондом державного бюджету – 24,3 відс. та спеціальним фондом державного бюджету – 12,7 відсотка (діаграма 4).

Діаграма 4. Касові видатки за КПКВК 3801490 у 2020–2023 роках, у т. ч. здійснені Заповідником

У 2020–2023 роках видатки на оплату праці з нарахуваннями у сумі 438,7 млн грн (у т. ч. загальний фонд державного бюджету – 412,7 млн грн та спеціальний фонд державного бюджету – 26,0 млн грн) становили 87,5 відс. загального обсягу касових видатків за КПКВК 3801490 (діаграма 5).

Діаграма 5. Структура касових видатків Заповідника за КПКВК 3801490 у 2020–2023 роках (млн грн)

Підпунктом 2.2 розділу 2 Положення 2390 визначено основні види діяльності Заповідника у дев'яти сферах: охорони пам'яток культурної спадщини; обліку та збереження музейних фондів; науково-дослідної роботи; культурно-освітньої роботи; виставкової та експозиційної роботи; видавничої діяльності; архівної роботи; роботи з громадськістю; інформаційної роботи.

Заповідник щороку розробляв плани роботи та складав звіти про їх виконання, які затверджувалися Вченою радою Заповідника. Аналізом виконання планів робіт Заповідника встановлено, що протягом 2020–2023 років виконання становило від 85,4 до 93,2 відсотка.

Згідно з даними статистичної звітності Заповідника у 2020–2023 роках кількість предметів основного фонду, що потребували реставрації, щорічно зменшувалась, а саме з 11 251 од. у 2020 році до 10 418 од. у 2023 році.

Кількість відреставрованих Заповідником предметів у 2020–2023 роках в середньому становила 236,5 од., а саме у 2020 році 172 (або 1,5 відс. загальної кількості предметів основного фонду, що потребували реставрації на початок року), у 2021 – 264 (2,3 відс.), у 2022 – 298 (2,7 відс.), у 2023 – 212 предметів (2,0 відсотка).

Отже, якщо Заповідник буде щорічно здійснювати реставрацію в середньому 236,5 предметів, то на проведення реставрації предметів основного фонду, що потребували реставрації станом на 31.12.2023 (10 418 од.), знадобиться розрахунково 44 роки.

Має тенденцію до зменшення також і кількість предметів основного фонду, що експонувалися протягом року: 2020 рік – 1 564 од. (або 2,3 відс. загальної кількості предметів основного фонду), 2021 рік – 1 636 од. (2,4 відс.), 2022 рік – 1 382 од. (2,0 відс.), 2023 рік – 346 од. (0,5 відсотка).

Довідково. У 2013 році кількість предметів основного фонду, що експонувалися протягом року становила 1796 од., у 2019 році – 1580 одиниць.

У 2020–2021 роках, до введення воєнного стану в Україні, площа відведених під експозицію будівель музею щорічно становила 1 590,11 кв. м, або 2,2 відс. загальної площі будівель музею. Після введення воєнного стану в Україні площі експозиції скоротилися до 491,21 кв. м (0,7 відс.), у 2023 році до 943,01 кв. м. (1,3 відсотка).

Довідково. У 2013 році площа відведених під експозицію будівель музею становила 3522,35 кв. м, або 5,4 відс. загальної площі будівель музею.

Загальна кількість відвідувачів Заповідника у 2020–2023 роках постійно змінювалась: 2020 рік – 80 949 осіб, 2021 – 135 847, 2022 – 39 934, 2023 – 58 551 особа.

Довідково. У 2013 році загальна кількість відвідувачів становила 965 800 осіб, у 2019 році – 406 312 осіб.

Також постійно змінювалась кількість екскурсій, проведених Заповідником: 2020 рік 603 од., 2021 рік – 1 315 од., 2022 рік – 383 од., 2023 рік – 1 316 одиниць.

Довідково. У 2013 році кількість екскурсій становила 22 703 од., у 2019 році – 4 371 одиниця.

Встановлено, що Заповідник з пропозиціями щодо шляхів покращення ситуації із реставрацією предметів основного фонду, збільшення експозиційних площ та кількості предметів основного фонду, що експонувалися, до Міністерства не звертався.

Виявлено такі порушення та недоліки при витрачанні коштів державного бюджету Заповідником.

У порушення вимог підпункту 1 пункту 2 Наказу 385 Заповідником застосовано додатковий коефіцієнт підвищення посадового окладу та виплачено 7,8 млн грн працівникам, які безпосередньо не здійснюють творчі, музейні, бібліотечні, науково-дослідні, культурно-освітні функції, а також функції з охорони культурної спадщини (у т. ч.

за рахунок загального фонду державного бюджету – 6,5 млн грн⁴⁷, спеціального фонду державного бюджету – 1,3 млн грн⁴⁸).

Водночас положення підпункту 1 пункту 2 Наказу 385 не приведені у відповідність із нормами підпункту 1 пункту 1 Постанови 413, який передбачає застосування додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів не тільки для «керівників закладів та їх заступників, артистичного і художнього персоналу», але й для «інших працівників закладів культури».

За рахунок економії за статтями «посадові оклади» та «доплати і надбавки обов'язкового характеру штатного персоналу» Заповідником у 2020–2021 роках та у 2023 році на виплату штатному персоналу надбавок, що носять стимулюючий характер, спрямовані кошти загального фонду державного бюджету в загальному обсязі 21,2 млн гривень⁴⁹. При цьому у розрахунках до кошторису потреба на зазначені виплати Заповідником не визначалась та до Міністерства не подавалась.

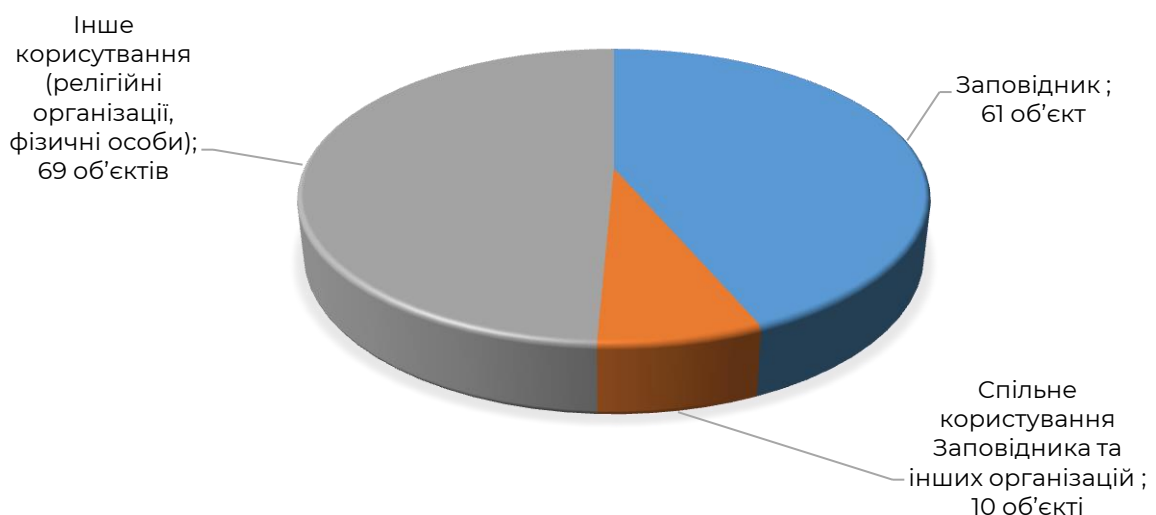
У 2021 році за рішенням Подільського районного суду в м. Києві сплачено незаконно звільненому у 2016 році старшому науковому співробітнику Заповідника за вимушений прогул коштів державного бюджету (спеціальний фонд) в сумі 0,5 млн гривень.

Виконання у 2020–2021 та 2023 роках реставраційних робіт об'єктів культурної спадщини за КЕКВ 3140 здійснювалось Заповідником за трьома бюджетними програмами, а саме КПКВК 3801170 у 2020 році, КПКВК 3801340 у 2021 році, КПКВК 3801280 у 2023 році.

Заповідником загалом обліковується 140 пам'яток культурної спадщини (далі – пам'ятка)⁵⁰.

Розподіл пам'яток Заповідника за користувачами та їх стан наведено на діаграмах 6 та 7.

Діаграма 6. Розподіл пам'яток заповідника за користувачами

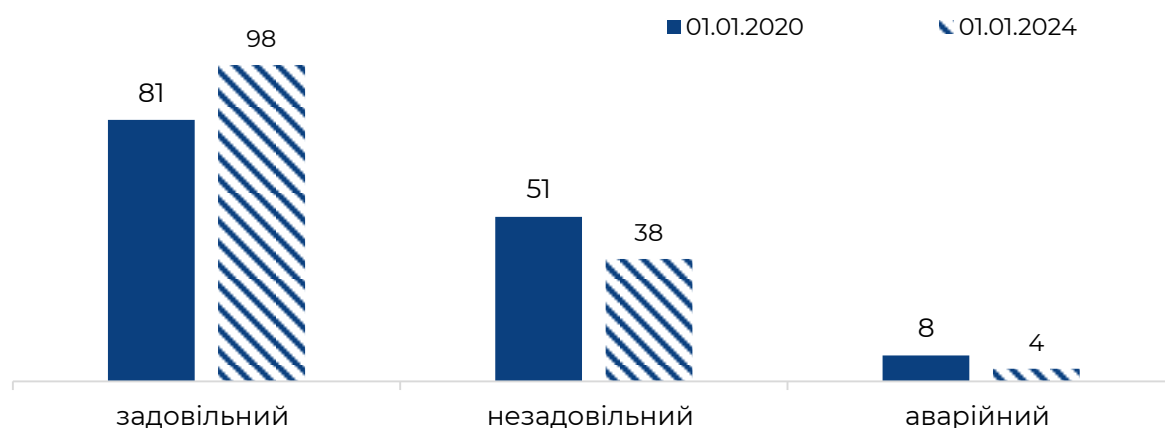
⁴⁷ У т. ч. у 2020 році – 1,2 млн грн, 2021 році – 2,8 млн грн, у 2022 році – 1,9 млн грн та в 2023 році – 0,6 млн гривень..

⁴⁸ У т. ч. у 2020 році – 0,1 млн грн, у 2021 році – 0,4 млн грн, у 2022 році – 0,01 млн грн та у 2023 році – 0,8 млн гривень..

⁴⁹ У 2020 році – 7,5 млн грн, у 2021 році – 5,5 млн грн, у 2022 році – 7,1 млн грн та в 2023 році – 1,1 млн гривень..

⁵⁰ Звіти про нерухомі пам'ятки та об'єкти культурної спадщини історико-культурних заповідників.

Діаграма 7. Стан пам'яток культурної спадщини, що знаходяться на обліку Заповідника

КПКВК 3801170

Згідно із Переліком робіт за КПКВК 3801170 (зі змінами) Заповідник мав реалізувати у 2020 році три проєкти на загальну суму 8,2 млн гривень.

У серпні 2020 року Заповідником оголошено процедури закупівель робіт по двох об'єктах, які перебувають у аварійному стані⁵¹, за результатами яких було прийнято рішення про намір укласти договори з переможцями аукціонів по цих об'єктах у вересні 2020 року.

Незатвердження станом на вересень 2020 року кошторису за КПКВК 3801170, унеможливило реєстрацію договорів у ДКСУ. Договори на проведення реставраційних робіт зареєстровано у ДКСУ лише 29.10.2020 після отримання затвердженого кошторису⁵², пакет необхідних документів із зареєстрованими у ДКСУ договорами надіслано ДІАМ для отримання дозволу на виконання робіт⁵³.

У листопаді 2020 року Заповідник звернувся⁵⁴ до Міністерства та наголосив на тому, що у зв'язку зі зменшенням строків виконання робіт по об'єктах майже на 2 місяці та очікуванням дозволу на виконання робіт від ДІАМ вимушений відмовитися від фінансування робіт на суму 3,1 млн гривень.

Міністерством внесені відповідні зміни⁵⁵ до Переліку робіт за КПКВК 3801170, згідно з якими Заповідник протягом 2020 року мав реалізувати три проєкти на загальну суму 5,1 млн гривень.

Внаслідок надання Заповідником до ДІАМ неповного пакета документів та недотримання визначеної процедури на виконання робіт по двом об'єктам (реставрація ділянки № 1 на суму 1,9 млн грн та протиаварійні роботи на ділянці № 3 на суму 0,13 млн грн)

⁵¹ Реставрація ділянки №1 та протиаварійні роботи на ділянці № 3.

⁵² Кошторис за КПКВК 3801170 затверджено Міністерством 28.10.2020.

⁵³ Орієнтовна дата отримання дозволу – 19.11.2020.

⁵⁴ Лист від 13.11.2020 № 04-22/908.

⁵⁵ Наказ МКІП від 25.11.2020 № 2327 «Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства культури, молоді та спорту України від 04 березня 2020 року № 1323».

у 2020 році дозволів ДІАМ не отримано⁵⁶. Як наслідок, роботи на цих об'єктах на загальну суму 2,0 млн грн Заповідником не проводилися.

За проектом «Реставрація та пристосування пам'ятки архітектури національного значення «Троїцька надбрамна церква», з передбаченим обсягом фінансування у сумі 3,1 млн грн, роботи у 2020 році виконано на загальну суму 1,6 млн гривень.

Загалом у 2020 році Заповідником, внаслідок несвоєчасно прийнятих управлінських рішень не використано коштів бюджетних призначень за КПКВК 3801170 у загальній сумі 3,5 млн грн, що свідчить про неефективне управління бюджетними коштами.

КПКВК 3801340

Згідно з Переліком проектів за КПКВК 3801340 (із змінами) Заповідник мав реалізувати у 2021 році шість проектів на загальну суму 34,4 млн гривень⁵⁷ (КЕКВ 3143).

Заповідником на реалізацію зазначених проектів у 2021 році фактично використано 27,7 млн грн, з них на проведення ремонтно-реставраційних робіт з пристосуванням пам'ятки архітектури щодо створення умов для сучасного використання об'єктів культурної спадщини – 27,4 млн грн та на розроблення додаткової проектної документації і проведення авторського нагляду – 0,3 млн гривень.

Наприкінці 2021 року Заповідник звернувся⁵⁸ до Міністерства з проханням зменшити бюджетні асигнування на 6,9 млн грн, а саме:

- на 3,9 млн грн за проектом «Онуфріївська вежа». Потреби у проведенні повторної процедури закупівлі⁵⁹ зумовили зменшення строків (майже на три місяці) й обсягів виконання у 2021 році робіт по об'єкту, як наслідок, потреба у фінансуванні зменшилася до 4,1 млн гривень;
- на 3,0 млн грн за проектом «Ділянка № 3 пам'ятки архітектури «Оборонні мури навколо Ближніх і Дальніх печер». На підставі виконаних додаткових досліджень, враховуючи міцність мурувального розчину та неможливість збереження цегли для подальшого відтворення кладки частини муру, автором проекту було змінено проектне рішення, що дало змогу зберегти автентичне мурування пам'ятки та призвело до зменшення вартості робіт до 2,6 млн гривень.

За п'ятьма проектами заплановані на 2021 рік роботи станом на кінець року виконано на 100 відсотків. Роботи по шостому проекту «Ділянка № 3 пам'ятки архітектури «Оборонні мури навколо Ближніх і Дальніх печер» завершено повністю.

Заповіднику також затверджені видатки на матеріально-технічне забезпечення за КЕКВ 3110 в обсязі 0,8 млн грн, з яких Міністерством відкрито асигнувань на 0,4 млн грн, Заповідником використано 0,2 млн гривень.

⁵⁶ Дозволи надані Державною архітектурно-будівельною інспекцією України 05.04.2021.

⁵⁷ «Троїцька надбрамна церква» (корпус № 27) – 13,8 млн грн, «Онуфріївська вежа» – 8,0 млн грн, «Башта Івана Кушника» – 2,0 млн грн, «Бібліотека митрополита Флавіана» – 2,0 млн грн, «Реставрація ділянки № 1» – 3,0 млн грн, «Ділянка № 3 пам'ятки архітектури «Оборонні мури навколо Ближніх і Дальніх печер» – 5,6 млн гривень.

⁵⁸ Лист від 17.12.2021 № 04-22/1038.

⁵⁹ Перші торги не відбулися внаслідок оскарження в Антимонопольному Комітеті України рішення Заповідника щодо відхилення пропозицій всіх учасників.

Загалом у 2021 році Заповідником внаслідок неефективного управління коштами державного бюджету не використано бюджетних асигнувань за КПКВК 3801430 (КЕКВ 3110) в обсязі 0,2 млн гривень.

КПКВК 3801280

Згідно з Переліком проєктів за КПКВК 3801280 (зі змінами) Заповідник мав реалізувати у 2023 році один проєкт на загальну суму 0,5 млн грн (КЕКВ 3143).

Заповідником у 2023 році проведено реставрацію з пристосування пам'ятки архітектури національного значення «Башта Івана Кушника» (корпус № 88), зокрема, виконано реставраційні роботи щодо підсилення фундаментів, стін, вертикальної та горизонтальної гідроізоляції, даху та покрівлі, зняття позолоти з металевої поверхні.

На кінець року заплановані на 2023 рік роботи виконано на 100 відс., загалом витрачено 27,0 відс. визначеної проєктно-кошторисною документацією вартості реставрації цього об'єкта (11,6 млн гривень).

Заповідником при складанні календарних графіків до Договору на проведення реставрації з пристосування пам'ятки архітектури національного значення «Башта Івана Кушника» (корпус № 88) не дотримано вимог пункту 17 Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2005 року № 668, а саме за окремими видами робіт не визначені дати їх початку і завершення.

У 2020–2021 роках та 2023 році за КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 проведені Заповідником витрати на ремонтно-реставраційні роботи на загальну суму 29,1 млн грн⁶⁰ не віднесено на рахунок обліку капітальних інвестицій з подальшим перенесенням на збільшення балансової вартості будівель (споруд), на яких проводились ці роботи, а частково віднесені на балансовий рахунок обліку малоцінних необоротних матеріальних активів, основний обсяг витрат-відображено на дебеті балансового рахунку обліку цільового фінансування в кореспонденції з кредитом балансового рахунку обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Зазначене не відповідає методологічним засадам бухгалтерського обліку, визначеним національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»⁶¹ та не враховує Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору⁶².

Під час аудиту бухгалтерською службою Заповідника проведені коригуючі проводки⁶³ щодо віднесення цих витрат на збільшення балансової вартості будівель (споруд), на яких у 2020–2021 роках та 2023 році проводились відповідні ремонтно-реставраційні роботи.

⁶⁰ За КПКВК 3801170 – 1,5 млн грн, КПКВК 3801340 – 27,1 млн грн та КПКВК 3801280 – 0,5 млн гривень.

⁶¹ Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» (затверджений наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202.

⁶² Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11.

⁶³ Згідно з бухгалтерськими довідками до меморіального ордеру № 17 за липень 2024 року від 18.07.2024.

Наслідки

- Через незадоволення потреби Заповідника у капітальних видатках не забезпечено виконання робіт та заходів зі збереження історико-культурної та архітектурної спадщини.

Рекомендації

- Привести норми Наказу 385 в частині застосування додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів у відповідність із нормами Постанови 413.
- Розробити методичні рекомендації щодо бухгалтерського обліку видатків розвитку понесених на ремонт та реставрацію будівель і споруд, що мають статус пам'яток культурної спадщини, які знаходяться в оперативному управлінні закладів, установ та організацій, що входять до сфери управління Міністерства, узгодити їх з Міністерством фінансів України та затвердити.
- Дотримуватись вимог Порядку 668 при складанні календарних графіків виконання робіт до договорів підряду.

2.3. Оцінка стану досягнення результативних показників бюджетних програм

У 2020–2023 роках Заповідник неповною мірою забезпечив виконання результативних показників паспортів бюджетних програм за КПКВК 3801490 та КПКВК 3801170.

Зазначена у паспортах бюджетних програм за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 мета не спрямована на досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності.

Визначені Міністерством у паспортах бюджетних програм результативні показники не характеризують ступеня досягнення цілей державної політики, досягнення мети та виконання завдань, не висвітлюють обсягу й якості надання публічних послуг, чим не дотримано пункту 3 Загальних вимог 1536.

Паспортами бюджетної програми за КПКВК 3801490 на 2020–2023 роки⁶⁴ визначено мету – збереження та використання об'єктів історико-культурної спадщини.

Ціль державної політики у паспорті на 2020 рік – «Українці відчувають свою приналежність до єдиного українського культурного простору», на 2021 рік – «Збереження, захист та популяризація культурної спадщини та культурних цінностей українського народу» та на 2022–2023 роки – «Збереження, захист та популяризація культурної спадщини та культурних цінностей українського народу. Збереження національної пам'яті українського народу».

Зазначена у паспортах мета не спрямована на досягнення цілі державної політики, визначеної у паспорті на 2020 рік, та цілі державної політики в частині «Збереження національної пам'яті українського народу», визначеної у паспортах на 2022–2023 роки.

⁶⁴ Затверджені наказом Міністерства культури, молоді та спорту України від 21.02.2020 № 1009 (в редакції наказів МКІП від 27.05.2020 № 1837 та від 15.10.2020 № 2188), наказами МКІП від 19.02.2021 № 130 (в редакції наказів МКІП від 23.10.2021 № 822 та від 30.12.2021 № 1037), від 04.02.2022 № 62 та від 06.02.2023 № 52 (в редакції наказу МКІП від 29.12.2023 № 797) відповідно.

Досягнення мети бюджетної програми за КПКВК 3801490 у 2020–2023 роках мало здійснюватися шляхом реалізації таких завдань:

- збереження функціонування національних і державних історико-культурних заповідників;
- посилення захисту культурних цінностей та культурної спадщини;
- відновлення ефективної системи управління охороною культурної спадщини на всіх рівнях.

Завдання «Відновлення ефективної системи управління охороною культурної спадщини на усіх рівнях» бюджетної програми за КПКВК 3801490 не є чітко сформульованим та не є конкретним, що не відповідає вимогам абзацу третьому пункту 1 розділу I Правил 1098. Крім того, ступінь виконання вказаного завдання бюджетної програми не характеризується її результативними показниками.

Незважаючи на те, що видатки на оплату праці та нарахування на неї становили 87,5 відс. загального обсягу видатків на забезпечення діяльності Заповідника за КПКВК 3801490, результативні показники, визначені у паспортах бюджетної програми на 2020–2023 роки, не характеризують ступеня досягнення структурними підрозділами Заповідника цілей державної політики в окремих сферах його діяльності, зокрема видавничої діяльності, архівної роботи, роботи з громадськістю, інформаційної роботи.

У 2020–2023 роках Заповідник неповною мірою забезпечив виконання результативних показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 3801490.

Так, у 2020 році з 26 затверджених у паспорті результативних показників Заповідник звітував до Міністерства за 17 показниками, з яких у повному обсязі виконано 14 та не виконано 3 показники (відсоток виконання – від 14,0 до 21,0 відсотка), у 2021 році з 31 результативного показника – за 19 показниками, з яких у повному обсязі виконано 11 та не виконано 8 показників (відсоток виконання – від 68,9 до 98,5 відсотка), у 2022 році з 22 результативних показників – за 17 показниками, з яких у повному обсязі виконано 13 та не виконано 4 показники (відсоток виконання – від 0 до 51,8 відсотка), у 2023 році з 21 результативного показника – за 18 показниками, з яких у повному обсязі виконано 16 та не виконано 2 показники (відсоток виконання – від 29,3 до 40,0 відсотків).

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 3801170 на 2020 рік⁶⁵ визначено мету – здійснення культурно-мистецьких заходів, спрямованих на підняття духовного рівня населення та зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури.

Ціллю державної політики у паспорті визначено «Українці відчують свою приналежність до єдиного українського культурного простору». Зазначена у паспорті мета не спрямована на досягнення визначеної у паспорті цілі державної політики.

З чотирьох затверджених паспортом напрямів використання бюджетних коштів за КПКВК 3801170 фінансування Заповідника передбачалося тільки за одним – зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури, що належать до сфери управління Міністерства.

Міністерством при затвердженні паспорта не визначено результативних показників затрат, що визначають площу будівель, які потребують обслуговування (ремонт),

⁶⁵ Затверджений наказом МКІП від 15.06.2020 № 1901 (в редакції наказів МКІП від 04.11.2020 № 2255 та від 08.12.2020 № 2369).

реконструкції, реставрації), чим не дотримано абзацу другого пункту 5 Загальних вимог 1536.

Заповідник неповною мірою забезпечив виконання результативних показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 3801170. Так, з 28 затверджених у паспорті результативних показників Заповідник звітував до Міністерства за 7 показниками, з яких жодного показника не виконано.

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 3801340 на 2021 рік визначено мету – реалізація у межах програми «Велике будівництво» заходів, спрямованих на збереження культурної спадщини та розвиток культурного потенціалу України.

Паспорт бюджетної програми на 2021 рік за КПКВК 3801340 затверджено Міністерством 15.06.2021, або на 4 місяці пізніше визначеного терміну. За поясненням Міністерства це відбулося внаслідок того, що бюджетна програма включена до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» вперше, а Порядок 473 набрав чинності 14.05.2021 та зміни до Порядку 1214⁶⁶ набрали чинності 13.05.2021.

Ціллю державної політики у паспорті визначено «Розвиток туристичного потенціалу, заохочення населення до внутрішнього туризму та популяризації України в світі».

При цьому після припинення у вересні 2021 року повноважень Міністерства у сфері туризму та курортів визначена у паспорті ціль державної політики не коригувалася.

Зазначена у паспорті мета не спрямована на досягнення визначеної у паспорті цілі державної політики. Результативні показники паспорта не характеризують ступеня досягнення цілі державної політики в частині популяризації України в світі.

Міністерством при затвердженні паспорта не дотримано абзацу другого пункту 5 Загальних вимог 1536, а саме показники «Затрат» не містять загальної площі будівель, які потребують ремонтно-реставраційних робіт.

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 3801280 на 2023 рік визначено мету – реалізація у межах програми «Велике будівництво» заходів, спрямованих на збереження культурної спадщини та розвиток культурного потенціалу України, а також запровадження заходів щодо увічнення пам'яті жертв та постраждалих від Голодомору 1932–1933 років в Україні та вшанування подвигу учасників Революції Гідності, увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні в Україні.

Ціллю державної політики у паспорті було визначено «Збереження, захист та популяризація культурної спадщини та культурних цінностей українського народу, збереження національної пам'яті українського народу».

Результативні показники не характеризують ступеня досягнення цілі державної політики в частині популяризації культурної спадщини.

Міністерством при затвердженні паспорта не дотримано абзацу другого пункту 5 Загальних вимог 1536, а саме показники «Затрат» не містять загальної площі будівель, які

⁶⁶ Постанова КМУ від 28 квітня 2021 року № 452 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1214».

потребують ремонтно-реставраційних робіт, показники «Продукту» – загальної площі, на якій проведені ремонтно-реставраційні роботи.

Інформація щодо виконання Заповідником паспортів бюджетних програм за КПКВК 3801340 у 2021 році та за КПКВК 3801280 у 2023 році Заповідником не складалась та до Мінкультури не надавалась.

Рекомендації

- Забезпечити дотримання Правил 1098.
- Визначити при затвердженні паспортів бюджетних програм результативні показники, що характеризують ступінь досягнення цілей державної політики, досягнення мети та виконання завдань бюджетних програм.

3. ЧИ Є ДІЄВОЮ СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ МІНІСТЕРСТВА ТА ЗАПОВІДНИКА

3.1. Оцінка стану внутрішнього контролю Міністерства та Заповідника

Мінкультури не забезпечено дієвого внутрішнього контролю як у апараті Міністерства, так і в Заповіднику, чим не дотримано вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України.

Міністерство не забезпечувало організаційної незалежності підрозділу внутрішнього аудиту, яка передбачає безпосереднє підпорядкування та підзвітність керівникові установи (Міністру). На підрозділ внутрішнього аудиту покладалися непритаманні функції, які не пов'язані із завданнями внутрішнього аудиту.

Керівництво Заповідника протягом 2020–2023 років не привело систему внутрішнього контролю у відповідність із вимогами Основних засад 1062. Підрозділ внутрішнього аудиту Заповідника не забезпечував виконання функцій, визначених Порядком 1001, та був недієвий.

Основними засадами 1062 визначено, що ключовим елементом внутрішнього контролю є впровадження системи управління ризиками. Розділом III Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах⁶⁷ передбачено, що діяльність з управління ризиками в установі полягає в ідентифікації, оцінці та визначенні способів реагування на ризики і заходів контролю з метою запобігання або зменшення їх негативного впливу на досягнення установою мети та стратегічних цілей.

У Міністерстві не запроваджені механізми управління ризиками. Практична діяльність з управління ризиками (їх ідентифікація, документування) не провадилися, що свідчить про неврахування у процесі прийняття управлінських рішень (управління установою) ризиків у діяльності Міністерства.

Один із головних базових принципів внутрішнього контролю – чітке розмежування внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю (абзац дев'ятий пункту 3 Основних засад 1062).

Інструкцією з організації внутрішнього контролю в МКІП⁶⁸ низка завдань щодо внутрішнього контролю покладена на підрозділ внутрішнього аудиту.

Працівники відділу внутрішнього аудиту у 2022 році виконували непритаманні функції, тобто завдання, не пов'язані зі здійсненням внутрішніх аудитів.

Міністерством до жовтня 2023 року не забезпечено підпорядкування та звітування щодо діяльності відділу внутрішнього аудиту безпосередньо Міністру⁶⁹, чим не

⁶⁷ Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995.

⁶⁸ Затверджена наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 03.04.2020 № 1644 (пп. 4.10, 6.4, 6.5).

⁶⁹ У 2020 році – заступнику Міністра та у 2021–2022 роках і I півріччі 2023 року – Державному секретарю.

дотримано вимог частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України та абзацу третього пункту 9 Порядку 1001.

***Довідково.** Відповідно до змін у структурі Міністерства у жовтні 2023 року утворено самостійний структурний підрозділ – Сектор координації внутрішнього контролю, який безпосередньо підпорядкований і підзвітний Міністру.*

Міністерством як органом управління не доведено до Заповідника внутрішнього нормативного документа щодо організації та здійснення внутрішнього контролю на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Міністерства.

Протягом 2020–2023 років Заповідником не розроблено та не затверджено низки внутрішніх інструктивних документів, якими повинні регулюватися питання:

управління ризиками, як це передбачено підпунктом 2 пункту 8 Основних засад 1062;

визначення процедури здійснення заходів контролю для впливу на ризики з метою досягнення визначеної мети, стратегічних та інших цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності загалом або окремих питань, як це визначено підпунктом 3 пункту 8 Основних засад 1062;

процедури здійснення моніторингу, зокрема, під час щоденної / поточної діяльності структурних підрозділів Заповідника, що передбачає управлінські, наглядові та інші дії керівництва та працівників Заповідника під час виконання ними своїх обов'язків, як це визначено підпунктом 5 пункту 8 Основних засад 1062.

У порушення пункту 6 Порядку 1001 план діяльності з внутрішнього аудиту на 2023 рік Заповідника не складався. Крім того, ні планами роботи відділу внутрішнього аудиту Заповідника на 2020 і 2022 роки, ні операційними планами Заповідника на 2021 і 2022 роки не передбачалося здійснення оцінки функціонування системи внутрішнього контролю та надання керівнику Заповідника рекомендацій, зокрема щодо функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення, як це передбачено пунктом 3 Основних засад 1062 та пунктами 4 і 5 Порядку 1001.

У зв'язку із внесенням змін в Організаційну структуру Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», затверджену наказом Мінкультури від 24.11.2023 № 662, та розробленим Заповідником на виконання цього наказу штатним розписом, введеним у дію з 23.11.2023, відділ внутрішнього аудиту Заповідника було ліквідовано. Відповідно, робота з внутрішнього аудиту, передбачена Порядком 1001, на сьогодні у Заповіднику ніяким внутрішнім документом не регламентована і не здійснюється.

Рекомендації

- Вжити заходів щодо приведення стану внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту як в апараті, так і в Заповіднику у відповідність із Порядком 1001 та Основними засадами 1062.
- Запровадити механізми управління ризиками в Міністерстві.
- Привести систему внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у відповідність із вимогами Основних засад 1062.

3.2. Оцінка стану виконання рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати, наданих за результатами проведених попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)

Міністерством та Заповідником не вжито дієвих заходів щодо врахування рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів.

Із 37 наданих Мінкультури рекомендацій Рахункової палати виконано лише дев'ять. Із 9 наданих Заповіднику рекомендацій Рахункової палати виконано дві.

У 2019 році Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО. Звіт про результати цього аудиту затверджений рішенням Рахункової палати від 28 травня 2019 року № 12-4. Рекомендації, які містилися у звіті, були надіслані Міністерству листом від 01.04.2021 № 08-798 для подальшого розгляду та реагування.

Таким чином, за результатами моніторингу виконання Міністерством наданих Рахунковою палатою рекомендацій встановлено, що план заходів щодо усунення порушень і недоліків не складався, із наданих 23 рекомендацій не виконано 7, частково виконано – 8, виконано – 8 (додаток 1).

Крім того, у 2023 році Рахунковою палатою проведено аналіз управління об'єктами Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» (Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника), що мають фінансові наслідки для державного бюджету. Звіт про результати цього аналізу затверджений рішенням Рахункової палати від 23 листопада 2023 року № 28-3.

Рекомендації, які містилися у звіті, були надіслані Міністерству листом від 13.12.2023 № 08-3109 та Заповіднику від 13.12.2023 № 08-3111 для подальшого розгляду та реагування.

Отже, за результатами моніторингу виконання Міністерством наданих Рахунковою палатою рекомендацій встановлено, що план заходів щодо усунення порушень і недоліків у Міністерстві не складався. Із наданих Міністерству 14 рекомендацій не виконано – 8, частково виконано – 5, виконано – 1.

За результатами моніторингу виконання Заповідником наданих Рахунковою палатою рекомендацій встановлено, що Заповідником затверджено план заходів щодо усунення виявлених аналізом порушень і недоліків. Із наданих Заповіднику 9 рекомендацій 1 не виконана, частково виконано – 5, виконано – 3.

Інформація про стан виконання Міністерством та Заповідником рекомендацій, наданих Рахунковою палатою за результатами аналізу, наведена у додатку 2.

Рекомендації

- Вжити заходів щодо забезпечення виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами здійснених заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)

ВИСНОВКИ

Мінкультури не забезпечено повною мірою створення та функціонування цілісної нормативно врегульованої організаційної системи управління охороною культурної спадщини Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», чим спричинено ризики її незбереження.

Управлінські рішення Міністерства щодо організації охорони культурної спадщини були непослідовними, внаслідок чого не забезпечено здійснення всього комплексу заходів з її збереження, виконання завдань та досягнення мети бюджетної програми повною мірою.

Реалізація заходів за рахунок коштів державного бюджету у 2020–2023 роках за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280 у загальній сумі 556,4 млн грн Міністерством та Заповідником здійснювалася здебільшого безсистемно та неефективно.

Прослідковуються причинно-наслідкові зв'язки між прийнятими Міністерством управлінськими рішеннями щодо реалізації державної політики з питань охорони культурної спадщини та станом збереження об'єкта культурної спадщини.

1. Мінкультури не створено дієвої організаційно-управлінської системи охорони культурної спадщини. Як наслідок, Заповідник здійснює свою діяльність без визначених основних напрямів та програм щодо захисту і збереження культурної спадщини. Органами суспільного нагляду не здійснюються контроль, оцінка результатів діяльності Заповідника та нагляд за станом збереження Об'єкта всесвітньої спадщини.

Причини такого стану – незабезпечення утворення Мінкультури та Кабінетом Міністрів України необхідних елементів системи управління Об'єктом всесвітньої спадщини та Заповідником.

Крім того, Міністерство не розробило окремих нормативно-правових актів у сфері захисту культурної спадщини, передбачених Планом пріоритетних дій Уряду на 2023 рік та Законом 1805.

2. В умовах обмеженого фінансування заходів зі збереження культурної спадщини Мінкультури не забезпечило належного виконання повноважень головного розпорядника за бюджетними програмами за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280. Внаслідок неефективних управлінських рішень Міністерства Заповідником не використано затверджених бюджетних призначень за загальним фондом державного бюджету у сумі 25,2 млн гривень. Як наслідок, вбачається відсутність системного підходу до планування й оперативного коригування заходів та обсягів бюджетних призначень на їх використання.

Фінансове забезпечення діяльності Заповідника у 2020–2023 роках було недостатнім для належного виконання завдань та збереження нерухомих пам'яток архітектури. Загальна потреба Заповідника у видатках забезпечена на 51,2 відс., у т. ч. потреба в поточних видатках – на 82,3 відс., капітальних – на 9,7 відсотка.

За таких умов Міністерство не використало наявних можливостей щодо перерозподілу видатків бюджету в межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів, що свідчить про неприйняття оперативних та своєчасних управлінських рішень, що негативно вплинуло на стан виконання заходів

та створило ризики незбереження нерухомих пам'яток архітектури національного і місцевого значення.

Незабезпечення потреби в капітальних видатках, зміна механізмів та критеріїв відбору об'єктів призвели до непроведення Заповідником ремонтно-реставраційних робіт у визначеному обсязі.

Як наслідок, на початок 2024 року із 140 пам'яток культурної спадщини, що знаходяться на обліку Заповідника, 38 перебували у незадовільному стані, 4 – в аварійному, що свідчить про наявні ризики їх руйнування.

Подальше незабезпечення Заповідника капітальними видатками в обсягах, необхідних для виконання Плану організації території Заповідника, посилює ризики подальшого пошкодження та руйнування об'єктів культурної спадщини, що призведе до збільшення обсягу видатків, необхідних на їх збереження.

3. Міністерством не забезпечено належного виконання функцій головного розпорядника коштів державного бюджету, виділених за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280, зокрема:

не забезпечено організації та координації роботи Заповідника зі складання проєктів кошторисів на плановий бюджетний період за бюджетними програмами за КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280, чим не дотримано вимог пунктів 10 та 14 Порядку 228;

у кошторисах Заповідника на 2020–2023 роки за КПКВК 3801490 неналежно обґрунтовані показники видатків на суму 1,9 млн грн, чим порушено пункт 22 Порядку 228, що відповідно до пункту 3 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства;

визначені Міністерством у паспортах бюджетних програм результативні показники не характеризують ступеня досягнення цілей державної політики, досягнення мети та виконання завдань, не висвітлюють обсягу й якості надання публічних послуг, чим не дотримано пункту 3 Загальних вимог 1536;

не ініційовано питання розроблення порядку використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801490.

4. Мінкультури у 2020–2023 роках не забезпечило достатнього внутрішнього контролю на рівні Заповідника та апарату Міністерства, що призвело до неекономного, непродуктивного та з недотриманням нормативно-правових актів Міністерства використання коштів державного бюджету за КПКВК 3801490 у загальній сумі 29,5 млн грн:

неекономно – 21,2 млн грн спрямовано на виплату штатному персоналу надбавок, що мають стимулюючий характер, потреба на які Заповідником не визначалась;

непродуктивно – 0,5 млн грн використано кошти спеціального фонду державного бюджету за КПКВК 3801490 внаслідок неналежних управлінських рішень керівництва Заповідника;

у порушення вимог підпункту 1 пункту 2 Наказу 385 Заповідником застосовано додатковий коефіцієнт підвищення посадового окладу та виплачено 7,8 млн грн працівникам, які безпосередньо не здійснюють творчі, музейні, бібліотечні, науково-дослідні, культурно-освітні функції, а також функції з охорони культурної спадщини.

5. Мінкультури не забезпечено дієвого внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в апараті Міністерства та Заповіднику, зокрема:

не забезпечено організаційної незалежності підрозділу внутрішнього аудиту, яка передбачає безпосереднє підпорядкування та підзвітність керівникові установи (Міністру);

на підрозділ внутрішнього аудиту Міністерства покладалися непридатні функції, які не пов'язані із завданнями внутрішнього аудиту;

керівництво Заповідника протягом 2020–2023 років не привело систему внутрішнього контролю у відповідність із вимогами Основних засад 1062;

підрозділ внутрішнього аудиту Заповідника не забезпечував виконання функцій, визначених Порядком 1001, та був недієвим.

Наслідки

- За відсутності належного фінансування ремонтно-реставраційних робіт створено ризики поступового руйнування пам'яток культурної спадщини, що знаходяться на обліку Заповідника.
- Відтермінування проведення ремонтно-реставраційних робіт призводить до збільшення проектно-кошторисної вартості робіт і, як наслідок, додаткового навантаження на державний бюджет.

Рекомендації

1. Кабінету Міністрів України:

- вжити заходів для:
 - встановлення порядку розроблення та затвердження плану організації території історико-культурного заповідника;
 - затвердження складу наглядової ради Заповідника;
 - забезпечення граничним обсягом визначеної Заповідником потреби у видатках розвитку окремим напрямом у паспорті бюджетної програми за КПКВК 3801490 для своєчасного виконання ремонтно-реставраційних робіт на будівлях та спорудах, що мають статус пам'яток культурної спадщини;
- надати доручення Міністерству фінансів України і Міністерству культури та стратегічних комунікацій України вжити заходів щодо запровадження фінансування розпочатих на об'єктах культурної спадщини ремонтно-реставраційних робіт у наступних бюджетних періодах.

2. Міністерству культури та стратегічних комунікацій України забезпечити:

- визначення або утворення органу управління Об'єктом всесвітньої спадщини (термін – до 01.07.2025);
- створення наглядової ради Об'єкта всесвітньої спадщини (термін – до 01.07.2025);
- створення ради з питань Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні (термін – до 01.07.2025);
- затвердження плану управління Об'єктом всесвітньої спадщини (у місячний термін після погодження проекту плану управління з ЮНЕСКО);
- розроблення та затвердження рекомендацій щодо формування плану управління об'єктами всесвітньої спадщини (термін – до 01.07.2025);

- приведення норм Наказу 385 в частині застосування додаткових коефіцієнтів підвищення посадових окладів у відповідність із нормами Постанови 413 (термін – до 01.07.2025);
- визначення замовника розроблення плану організації території Заповідника (термін – до 01.04.2025);
- розроблення на внесення на розгляд Кабінету Міністрів України:
 - порядку розроблення та затвердження плану організації території історико-культурного заповідника (термін – до 01.07.2025);
 - проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення та затвердження режимів використання пам'ятки культурної спадщини, меж та режимів використання її території, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації (за видами пам'яток)» (термін – до 01.07.2025);
 - проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Кваліфікаційних вимог до науково-проєктних, науково-дослідних організацій, що є розробниками науково-проєктної документації у сфері охорони культурної спадщини» (термін – до 01.07.2025);
 - проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації» (термін – до 01.07.2025);
 - проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення та затвердження режиму використання об'єкта всесвітньої спадщини, меж і режимів використання території та буферної зони об'єкта всесвітньої спадщини, склад та зміст науково-проєктної (науково-дослідної) документації» (термін – до 01.07.2025);
 - проєкту постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 3801490 (термін – до 01.07.2025);
- визначення при затвердженні паспортів бюджетних програм результативних показників, що характеризують ступінь досягнення цілей державної політики, досягнення мети та виконання завдань бюджетних програм (термін – до 01.07.2025);
- вжиття заходів щодо приведення стану внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту як в апараті Міністерства, так і в Заповіднику у відповідність із Порядком 1001 та Основними засадами 1062 (термін – до 01.04.2025);
- запровадження механізмів управління ризиками як елемента системи внутрішнього контролю в Міністерстві (термін – до 01.07.2025).

3. Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» забезпечити:

- розроблення та затвердження стратегії, перспективних планів економічного і соціального розвитку з розподілом по роках та перспективних планів за основними напрямками діяльності (термін – до 01.07.2025);
- розроблення та затвердження нової редакції Плану організації території історико-культурного заповідника державного значення (термін – до 01.01.2026);
- дотримання вимог Порядку 668 при складанні календарних графіків виконання робіт до договорів підряду (постійно).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АУДИТ

Аудит здійснено відповідно до Закону України від 02 липня 2015 р. № 576- VIII «Про Рахункову палату», Міжнародних стандартів вищих органів аудиту (ISSAI 100; ISSAI 300; ISSAI 3000; ISSAI 4000), визнаних в Україні, у частині, що не суперечить Конституції і законам України, з урахуванням Методології проведення аудиту ефективності, затвердженої рішенням Рахункової палати від 06.06.2023 № 12-2 та вимогам нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Рахункової палати.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання Національним заповідником «Києво-Печерська лавра» видатків державного бюджету на забезпечення його діяльності; законності, своєчасності та повноти прийняття ним управлінських рішень; стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів за забезпеченням дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо їх діяльності.

Предмет аудиту: бюджетні програми: у 2020–2023 роках – КПКВК 3801490 «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках»; у 2020 році – КПКВК 3801170 «Загальнодержавні заходи у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин»; у 2021 році – КПКВК 3801340 «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення»; у 2023 році – КПКВК 3801280 «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, у тому числі їх будівництво». Управлінські рішення, бюджетні зобов'язання, операції з бюджетними коштами, нормативно-правові, організаційно-розпорядчі документи; фінансова та бюджетна звітність, первинні та інші документи за вказаними бюджетними програмами, система внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Обсяг аудиту: визначений з урахуванням проблемних ризикових сфер діяльності Заповідника, встановлених за результатами попереднього дослідження предмета аудиту.

Об'єкти контролю: Мінкультури (з 02.09.2019 по 22.03.2020 – МКМС; з 23.03.2020 по 05.09.2024 – МКІП; з 07.09.2024 – МКСК), Заповідник.

Обмеження аудиту:

географічні: м. Київ;

часові: період 2020–2023 років;

термін здійснення аудиту: жовтень 2023 року – листопад 2024 року;

встановлені відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (із змінами), затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX.

Критерії аудиту: формувались з урахуванням цілей, завдань та політики Заповідника, ключових показників діяльності тощо.

Використані методи аудиту:

Аналіз документів

Для встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання Заповідником видатків державного бюджету на забезпечення його діяльності проаналізовано низку документів, зокрема:

закони та підзаконні нормативно-правові акти, накази Міністерства культури та інші організаційно-розпорядчі документи;

фінансова та бюджетна звітність, первинні та інші документи за КПКВК 3801490, КПКВК 3801170, КПКВК 3801340 та КПКВК 3801280, бюджетні запити, паспорти бюджетних програм, кошториси Заповідника, паспорти бюджетних програм та звіти про їх виконання;

інші документи та інформація, отримані на запит Рахункової палати.

Обстеження

Здійснено огляд об'єктів культурної спадщини, розташованих на території Заповідника.

Інтерв'ю

Проведено інтерв'ю з представниками об'єктів контролю.

Член Рахункової палати

Єлизавета ПУШКО-ЦИБУЛЯК

ДОДАТКИ

Додаток 1 до Звіту

Стан виконання Міністерством рекомендацій, наданих Рахунковою палатою за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО, затвердженого рішенням Рахункової палати від 28 травня 2019 року № 12-4

№ з/п	Надані рекомендації	Стан виконання (виконано / частково виконано / не виконано)
1	<p>Розробити та внести на розгляд Кабінетові Міністрів України проекти Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» та деяких інших законодавчих актів України щодо надання адміністративних послуг у сфері охорони культурної спадщини та запровадження єдиної державної інформаційної системи нерухомих об'єктів культурної спадщини», постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядку укладення охоронних договорів», «Про затвердження Концепції реформування у сфері охорони нерухокої культурної спадщини», «Про затвердження Порядку формування та діяльності кваліфікаційної ради з видачі кваліфікаційних документів» тощо.</p> <p>Стан виконання: розроблено законопроект, який доопрацьовується в Департаменті культурної спадщини МКСК на виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки та Плану пріоритетних дій Уряду на 2024 рік. Щодо внесення змін до порядку укладення охоронних договорів, постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 р. № 630 зазначений проєкт було затверджено. Порядок формування та діяльності кваліфікаційної ради з питань видачі кваліфікаційних документів затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2020 р. № 809</p>	Частково виконано
2	<p>Впровадити єдину уніфіковану державну систему обліку та збереження нерухокої культурної спадщини України, вільний доступ до загальної інформації про об'єкти нерухокої культурної спадщини та оприлюднення відповідної публічної інформації у формі відкритих даних</p>	Виконано
3	<p>Забезпечити ведення Державного реєстру нерухомих пам'яток України як єдиної уніфікованої інформаційно-телекомунікаційної системи обліку та збереження нерухокої культурної спадщини України.</p> <p>Стан виконання: в межах дослідної експлуатації системи проводиться верифікація інформації щодо об'єктів культурної спадщини. Вносяться дані про території історичних ареалів та землі історико-культурного призначення на підставі оцифрування затвердженої науково-проектної документації.</p>	Частково виконано

4	Розробити Порядок використання коштів за бюджетною програмою за КПКВК 1801490 «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО»	Не виконано
5	Розробити план організації території історико-культурного заповідника та історико-культурної заповідної території. Визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток здійснювати відповідно до Положення про історико-культурну заповідну територію тощо	Не виконано
6	Внести зміни до Інструкції з організації обліку музейних предметів, затвердженої наказом Мінкультури від 21.07.2016 № 580, щодо бухгалтерського обліку музейних предметів у кількісному та вартісному виразі та ініціювати внесення змін до Плану рахунків бухгалтерського обліку у державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 2013 року № 1203 (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 25 січня 2014 року за № 161/24938), щодо бухгалтерського обліку музейних предметів на субрахунку 1111 (1121) «Музейні фонди»	Не виконано
7	Затвердити Типове положення про історико-культурну заповідну територію	Не виконано
8	Розробити механізм розподілу вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави, для постійного зберігання в державній частині музейного фонду та передавання предметів музейного значення, вилучених на митниці для постійного зберігання, на підставі експертної оцінки вартості. Стан виконання: для забезпечення прийняття рішення МКІП (у формі наказу) щодо безоплатної передачі вилучених або конфіскованих органами культурних цінностей, обернених відповідно до Закону № 1068-XIV в дохід держави, МКІП долучає фахівців з питань музейної, архівної та бібліотечної справи, а також представників Державної архівної служби України і Державної митної служби України шляхом утворення постійно діючого консультативно-дорадчого органу при МКІП – Експертно-фондової ради з питань безоплатної передачі вилучених або конфіскованих культурних цінностей, обернених відповідно до закону в дохід держави (далі – Рада). Рада утворена згідно з наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 07.12.2020 № 2361. Цим наказом затверджено її персональний склад	Частково виконано
9	Вжити заходів щодо притягнення осіб, винних у бездіяльності, до передбаченої законодавством відповідальності та щодо усунення виявлених порушень і недоліків при виконанні бюджетної програми за КПКВК 1801490	Виконано
10	Визначити перспективи та пріоритетні напрями розвитку у сфері охорони культурної спадщини	Не виконано
11	Провести конкурс на посаду генерального директора Національного Києво-Печерського історико-культурного Заповідника	Виконано
12	Вжити заходів щодо розроблення та запровадження системи щорічної звітності органів охорони культурної спадщини	Виконано

13	<p>Забезпечити оформлення прав на земельні ділянки, які перебувають у користуванні заповідників.</p> <p>Стан виконання: отримано рішення II сесії IX скликання Київської міської ради від 08.02.2024 № 7644/7685 «Про надання Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» земельних ділянок у постійне користування для експлуатації та обслуговування об'єктів Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника на вул. Лаврська, 9 у Печерському районі міста Києва»</p>	Частково виконано
14	<p>Забезпечити переукладання заповідниками охоронних договорів відповідно до вимог законодавства України.</p> <p>Стан виконання: вказане питання актуалізоване МКІП листом від 01.12.2023 № 06/34/10574-23 та ведеться системний контроль</p>	Частково виконано
15	Здійснити обстеження та дослідження нерухомих об'єктів культурної спадщини у разі виникнення загрози їх руйнування чи пошкодження внаслідок дії природних факторів або проведення будь-яких робіт у заповідниках	Виконано
16	<p>Забезпечити контроль за наданням погоджень на: відчуження або передачу пам'яток національного значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління; розміщення реклами на пам'ятках національного значення, в межах зон охорони пам'яток, історичних ареалів населених місць, а також науково-проектну документацію на виконання робіт із консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування пам'яток національного значення, документацію із землеустрою в частині відповідності законодавству у сфері охорони культурної спадщини за період 2017–2018 років.</p> <p>Стан виконання: МКІП у межах повноважень розглядає звернення в порядку, передбаченому Законом № 1805 для отримання відповідних адміністративних послуг. Фінансові санкції щодо укладення охоронних договорів не сприяють їх укладенню, а навпаки, відстрочують момент укладення, адже позбавляють власника чи балансоутримувача фінансових коштів</p>	Частково виконано
17	<p>Забезпечити переукладання договорів про оренду нерухомого майна згідно із законодавством України.</p> <p>Стан виконання: Міністерство в межах повноважень, визначених Положенням 885, постійно вживає заходів щодо повернення майна балансоутримувачу після закінчення терміну дії договорів користування / оренди або неналежного користування майном</p>	Частково виконано
18	Брати участь у здійсненні контролю за використанням земель історико-культурного призначення; організацією та проведенням консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування нерухомих пам'яток, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на збереження нерухомих пам'яток, традиційного характеру середовища та історичних ареалів населених місць у заповідниках сфери управління Міністерства	Не виконано
19	Забезпечити виконання повноважень у сфері охорони культурної спадщини щодо зон охорони пам'яток, буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини, історичних ареалів населених місць	Частково виконано

	Стан виконання: містобудівні перетворення, що відбуваються в зонах охорони пам'яток, буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини, історичних ареалів населених місць, підлягають погодженню з МКІП за процедурами, передбаченими в Законі 1805, а у випадку невиконання його вимог та проведення містобудівних перетворень – МКІП накладає приписи за наявності актів візуального обстеження від органів охорони культурної спадщини обласних державних адміністрацій та Київської міської державної адміністрації	
20	Здійснювати у встановлених законодавством випадках застосування фінансових санкцій та притягнення до адміністративної відповідальності відповідно до статей 44, 46 Закону України «Про охорону культурної спадщини» та статей 92, 188 ³³ Кодексу України про адміністративні правопорушення	Виконано
21	Створити Державний реєстр національного культурного надбання для обліку музейних колекцій та предметів, що є державною власністю і належать державній частині Музейного фонду України	Виконано
22	Провести внутрішній аудит використання заповідниками коштів за КПКВК 1801490 та детально проаналізувати причини виявлених Рахунковою палатою порушень і недоліків	Не виконано
23	У встановленому законодавством порядку інформувати Рахункову палату про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій	Виконано

Стан виконання Міністерством та Заповідником рекомендацій, наданих Рахунковою палатою за результатами аналізу управління об'єктами Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» (Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника), що мають фінансові наслідки для державного бюджету», затвердженого рішенням Рахункової палати від 23 листопада 2023 року № 28-3

№ з/п	Надані рекомендації	Стан виконання (виконано / частково виконано / не виконано)
Міністерству:		
1	Розробити і затвердити план заходів щодо виконання наданих за результатами аналізу рекомендацій та у встановленому законодавством порядку інформувати Рахункову палату про стан його виконання	Не виконано
2	Розробити план управління об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра» у термін, визначений підпунктом 4 пункту 85 Плану заходів з реалізації Стратегії людського розвитку на 2021–2023 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 р. № 1617-р. Стан виконання: триває опрацювання Технічного звіту експертів ІКОМОС/ЮНЕСКО до Плану управління Об'єкта всесвітньої спадщини «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра», отриманого МКІП від Постійного представництва України при ЮНЕСКО 03.09.2024 листом №2031/413-195/087/5/1-119110	Частково виконано
3	Забезпечувати здійснення контролю за ефективним використанням та збереженням об'єктів Заповідника, які є об'єктами культурної спадщини національного значення та Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Стан виконання: МКІП листом від 21.12.2023 № 06/34/11332-23 доручено Заповіднику у термін до 10.01.2024 надати пропозиції до Плану заходів щодо виконання наданих за результатами аналізу рекомендацій, а також у термін до 20.01.2024. Виконання вказаних пунктів залишається на контролі МКІП	Частково виконано
4	Забезпечити державну реєстрацію права постійного користування на земельні ділянки, на яких розміщується Заповідник	Виконано
5	Забезпечити внесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України 7 об'єктів нерухомого майна, розміщених на території Нижньої лаври Заповідника. Стан виконання: МКІП листом від 21.12.2023 № 06/34/11332-23 доручено Заповіднику забезпечити приведення даних бухгалтерського обліку щодо нерухомого майна до фактичної кількості, а також до відомостей Державного реєстру нерухомих пам'яток України	Частково виконано
6	Вирішити питання списання з обліку Заповідника двох демонтованих будівель, що перебували в аварійному стані: «Автоклавна» та «Котельня». Стан виконання: листом від 15.04.2024 №04-22/301 Заповідник звернувся до МКІП про надання згоди на списання	Частково виконано

	вказаного державного майна. За результатами розгляду до Комісії Міністерства культури та інформаційної політики України з питань списання, відчуження та передачі державного майна, закріпленого за підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери управління МКІП та передачі об'єктів державної власності в комунальну власність/комунальної власності в державну власність, МКІП надіслано Заповіднику листом від 06.06.2024 №06/34/5115-024 зауваження для доопрацювання	
7	Здійснити передачу на баланс Заповідника виявлених на території Нижньої лаври 36 новобудов та 9 об'єктів, зокрема поховань діячів науки та культури, героїв визвольних битв, інших визначних осіб, а також іншого наявного майна	Не виконано
8	Забезпечити внесення змін до Плану організації території Заповідника	Не виконано
9	Забезпечити погодження планів роботи Заповідника на кожен рік	Не виконано
10	Визначити доцільність перебування у будівлях Заповідника Національного музею українського народного декоративного мистецтва, Музею театрального, музичного та кіномистецтва України, Музею книги та друкарства України, які розміщуються там згідно з рішенням Київської міської ради від 15.07.2010 № 1286/4724 (із змінами від 23.06.2011 № 277/5664), і прийняти відповідне рішення з цього питання	Не виконано
11	Створити спеціальну комісію для вирішення питань збереження об'єктів культурної спадщини Заповідника та визначення розмірів видатків на ремонт і реставрацію будівель і споруд, розміщених на території Нижньої лаври, які повернені Заповіднику чоловічим монастирем з безоплатного користування	Не виконано
12	Вживати заходів спільно з Міністерством фінансів України щодо забезпечення граничним обсягом визначеної Заповідником потреби у видатках розвитку для своєчасного виконання ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках архітектури, включених до списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, з метою їх збереження	Не виконано
13	Забезпечити виділення бюджетних асигнувань Заповіднику для здійснення грошової оцінки пам'яток та експертної оцінки об'єктів нерухомого майна, зокрема виявлених новобудов на його території	Не виконано
14	Забезпечити дієвий внутрішній контроль за плануванням бюджетних видатків та ефективним використанням бюджетних коштів, виділених на проведення будівельно-ремонтних і реставраційних робіт об'єктів культурної спадщини Заповідника Стан виконання: МКІП листом від 21.12.2023 № 06/34/11332-23 доручено Заповіднику забезпечити внутрішній контроль за плануванням бюджетних видатків та ефективним використанням бюджетних коштів на проведення ремонтно-реставраційних робіт	Частково виконано
Заповіднику:		
1	Розробити та затвердити план заходів щодо усунення виявлених аналізом порушень і недоліків та інформувати Рахункову палату про стан його виконання	Виконано
2	Здійснити державну реєстрацію права постійного користування на земельні ділянки	Виконано

3	Укласти охоронні договори на всі об'єкти нерухомого майна, що є пам'ятками національного та місцевого значення. Стан виконання: станом на 01.04.2024 підготовлено до укладання 11 охоронних договорів на пам'ятки місцевого значення. У першу чергу планується укласти охоронні договори на пам'ятки, функціональне використання яких на сьогодні є визначеним, на інші пам'ятки після врегулювання правових відносин буде визначено функціональне використання пам'ятки, та укладено охоронні договори	Частково виконано
4	Встановити охоронні дошки і охоронні знаки на всі пам'ятки культурної спадщини	Виконано
5	Провести грошову оцінку 60 об'єктів пам'яток, які обліковуються за заниженою оцінкою або балансова вартість яких дорівнює умовно 1 гривню. Стан виконання: МКІП листом від 21.12.2023 № 06/34/11332-23 звернувся до Заповідника з дорученням, зокрема, надати пропозиції для видатків Державного бюджету для проведення грошової оцінки пам'яток Заповідника та експертної оцінки об'єктів нерухомого майна (виявлених новобудов)	Частково виконано
6	Привести дані бухгалтерського обліку щодо нерухомого майна, зокрема аналітичний облік будівель і споруд, у відповідність із фактичною кількістю такого майна. Стан виконання: МКІП листом від 21.12.2023 № 06/34/11332-23 доручено Заповіднику забезпечити приведення даних бухгалтерського обліку щодо нерухомого майна до фактичної кількості, а також до відомостей Державного реєстру нерухомих пам'яток України	Частково виконано
7	Забезпечити дієвий контроль за використанням і збереженням державного майна, яке перебуває в оперативному управлінні, а також за майном, переданим в оренду / користування	Не виконано
8	Не допускати надалі передачу в оренду державного майна всупереч вимогам законодавства та Положення 2093	Виконано
9	Забезпечити дієвий внутрішній контроль за плануванням бюджетних видатків та ефективним використанням бюджетних коштів, виділених на проведення будівельно-ремонтних і реставраційних робіт об'єктів культурної спадщини Стан виконання: МКІП листом від 21.12.2023 № 06/34/11332-23 доручено Заповіднику забезпечити внутрішній контроль за плануванням бюджетних видатків та ефективним використанням бюджетних коштів на проведення ремонтно-реставраційних робіт	Частково виконано

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08 червня 2010 року № 2456-VI
ДІАМ	Державна інспекція архітектури та містобудування України
ДКСУ	Державна казначейська служба України
Загальні вимоги 1536	Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10 грудня 2010 року № 1536 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15 червня 2015 року № 553), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2010 року за № 1353/18648
Закон 1805	Закон України від 08 червня 2000 року № 1805-III «Про охорону культурної спадщини»
Заповідник	Національний заповідник «Києво-Печерська лавра» (Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник)
КМУ, Уряд	Кабінет Міністрів України
КПКВК 1801490	бюджетна програма «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках, здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизація, інвентаризація та реставрація пам'яток архітектури, культури та світової спадщини ЮНЕСКО» у період до 21.06.2020
КПКВК 3801490	бюджетна програма «Збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в національних і державних заповідниках» у період 22.06.2020 – 01.01.2024
КПКВК 3801170	бюджетна програма «Загальнодержавні заходи у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав національних меншин»
КПКВК 3801340	бюджетна програма «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення»
КПКВК 3801280	бюджетна програма «Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво»
МКМС, Мінкультури, Міністерство	Міністерство культури, молоді та спорту України
МКІП, Мінкультури, Міністерство	Міністерство культури та інформаційної політики України,
МКСК, Мінкультури, Міністерство	Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Наказ 385	наказ Міністерства культури і туризму України від 05 червня 2006 року № 385 «Про умови оплати праці працівників національних закладів культури», зареєстрований в

Міністерстві юстиції України 14 червня 2006 року за № 709/12583

Об'єкт всесвітньої спадщини	об'єкт всесвітньої спадщини «Свята Софія та Києво-Печерська лавра у Києві»
Основні засади 1062	Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року № 1062
Органи суспільного нагляду	наглядова рада національного Заповідника та наглядова рада Заповідника, як об'єкта всесвітньої спадщини
Положення 885	постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 року № 885 «Деякі питання діяльності Міністерства культури та стратегічних комунікацій»
Порядок 338	постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2018 року № 338 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення загальнодержавних заходів у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики»
Порядок 473	постанова Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2021 року № 473 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури та інформаційної політики України для розвитку закладів загальнодержавного значення»
Порядок 91	постанова Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2022 року № 91 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству культури та інформаційної політики для розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво»
Порядок 228	постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ»
Порядок 1001	Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»
Порядок 1214	постанова Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1214 «Про затвердження Порядку відбору проєктів, які будуть реалізовані в рамках програми «Велике будівництво»
Постанова 413	Постанова Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2006 року № 413 «Деякі питання оплати праці працівників національних закладів культури»
Правила 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів

України від 29 грудня 2002 року № 1098, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 січня 2003 року за № 47/7368

План організації території	наказ Міністерства культури від 04 липня 2013 року № 604 «Про затвердження науково-проектної документації «План організації території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника» та занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України».
План управління	План управління об'єктом всесвітньої спадщини
Положення 2390	Положення про Національний заповідник «Києво-Печерська лавра», затверджене наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 16.12.2020 № 2390